

Κορωνοϊός και καραντίνα

Πανελλαδική έρευνα του ΟΠΑ

Μεγάλη εμπιστοσύνη έχουν οι Έλληνες στον εαυτό τους (85%), αλλά εξαιρετικά χαμηλή εμπιστοσύνη στους υπόλοιπους πολίτες (15%). Γενικά, πάντως, χαίρουν της εμπιστοσύνης τους οι γιατροί και το νοσηλευτικό προσωπικό (88%), καθώς και η Πολιτεία (57%).

Έρευνα σελ. 4-5

ΟΠΑ

NEWS

100
1920
2020

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Free Press • Τεύχος 34 • Ιούνιος-Αύγουστος 2020 • www.aueb.gr/opanews

Ο «ορισμός» της φτώχειας

Πώς επηρεάστηκαν από τα αλληπάλληλα κύματα οικονομικών κρίσεων οι πολίτες;

Ενώ το 2016 τα νοικοκυριά με άνεργο αρχηγό αποτελούσαν το 11,1% του πληθυσμού στην Ελλάδα, η συμβολή τους στη διαμόρφωση της συνολικής φτώχειας έφτανε το 40,5%! Πώς κινήθηκε το βαρόμετρο της φτώχειας των τελευταίων ετών και ποιοι παράγοντες το επηρέασαν. Τι δείχνουν τα στοιχεία που αφορούν τους συνταξιούχους.

Έρευνα σελ. 8-9

Ένα εικονικό «πρωτάθλημα» εξοικονόμησης ενέργειας στα κινητά μας

Ερευνητές του ΟΠΑ σχεδίασαν μία καινοτόμο εφαρμογή στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου ChArGED, δίνοντας κίνητρο στους χρήστες να περιορίσουν την κατανάλωση ενέργειας σε δημόσια κτήρια.

Έρευνα σελ. 6

StartUp Career Day

41 startups
και 350 υποψήφιοι

Η μεγαλύτερη εκδήλωση επαφής τελειοφοίτων και αποφοίτων με εκπροσώπους νεοφυών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, με τη συνεργασία τριών πανεπιστημίων και την καθοδήγηση του ΟΠΑ.

Η κοινότητά μας σελ. 15

COVID Analytics

Απόφοιτη του ΟΠΑ μετέχει σε ερευνητική ομάδα του MIT που αναπτύσσει εργαλεία λογισμικού για νοσοκομεία και υπευθύνους χάραξης πολιτικής στις ΗΠΑ με σκοπό την καταπολέμηση της εξάπλωσης της νόσου COVID-19.

Επικαιρότητα σελ. 3

**Εμμανουήλ
Γιακουμάκης**
Πρύτανης του ΟΠΑ

Η αξία της ανιδιοτελούς προσφοράς

Συμπληρώνονται σχεδόν έξι χρόνια έκδοσης της εφημερίδας «ΟΠΑ News», που ενημερώνει και πληροφορεί για το έργο που συντελείται στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών από τα μέλη της κοινότητάς του, καθώς και για επιστημονικές εξελίξεις ή απόψεις που αφορούν τα επιστημονικά πεδία που το Ίδρυμα θεραπεύει.

Το ΟΠΑ επιδιώκει τη στήριξη της κοινωνίας, και αυτός είναι ένας πρόσθετος λόγος για να δημοσιοποιεί το έργο του και να αφογκράζεται αντιδράσεις και συμβουλές.

Η έντυπη και η ηλεκτρονική έκδοση της «ΟΠΑ News», όλη αυτά τα χρόνια, επιτεύχθηκε με μηδενικό οικονομικό κόστος για το Ίδρυμα. Με εξασφάλιση χορηγιών, με εθελοντική εργασία μελών της κοινότητας του ΟΠΑ, με αναζήτηση υποστηρικτών, με μεράκι και αφοσίωση, η συντακτική ομάδα επέτυχε άριστο εκδοτικό αποτέλεσμα μέσω ενός πλήρως αυτοχρηματοδοτούμενου έργου.

Τα πιο όμορφα πράγματα στον κόσμο είναι καρπός αγάπης των δημιουργών τους. Μιας αγάπης που δεν είναι πάντα απαραίτητο να είναι πλήρως ή επαρκώς αιτιολογημένη, αλλήλ είναι αναγκαίο να γεμίζει με χαρά τους δημιουργούς και να υπηρετεί το όραμά τους για μια καλύτερη κοινωνία. Τότε, ο καθένας που συμμετέχει στην προσπάθεια δίνει τον καλύτερο εαυτό του, ο κόπος γίνεται χαρά και η κοινωνία δρέπει καρπούς που την κάνουν υγιή και εύρωστη, καθώς πολλαπλασιάζεται το κεφάλαιο εμπιστοσύνης και αμοιβαίας εκτίμησης μεταξύ των μελών της. Η ανιδιοτελής προσφορά προς το σύνολο ανοίγει καλύτερες προοπτικές τόσο στην κοινωνία όσο και στο άτομο που προσφέρει.

Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της στάσης ζωής που περιγράφεται παραπάνω είναι ότι οι συμμετέχοντες χαρακτηρίζονται από το κορυφαίο χαρακτηριστικό της αγάπης: «η αγάπη ου ζητεί τα εαυτής...». Και αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος για να εκφράσω τις ευχαριστίες, την εκτίμηση και τον σεβασμό μου στη συντακτική ομάδα της «ΟΠΑ News».

ΟΠΑ NEWS

**Εφημερίδα
του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών**

Free Press, Τεύχος 34
Ιστοσελίδα:
www.aueb.gr/opanews

Εκδότης

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Διεύθυνση – Αρχισυνταξία

Σταθακόπουλος Βηίας

Επιμέλεια ύλης

Εργαστήριο Επιχειρησιακής
Επικοινωνίας (BCLab)

Συντακτική ομάδα

Θεοδωροπούλου Ελευθερία
Κακούρος Γιώργος
Καραγιάννη Πετρούλλα
Λυμπερόπουλος Δημήτρης
Σπανού Λιζέτα

Επιμέλεια κειμένων

Κώστη Αντωνέντα

Γραφιστική επιμέλεια

INCONCEPT LTD

Η ENTRUST έχει επιμεληθεί
τη σχεδίαση λογοτύπου
της «ΟΠΑ News».

Φωτογραφίες

Φωτογραφική Ομάδα του ΟΠΑ
Αρχείο του ΟΠΑ
Image Bank

Εκτύπωση

PressiousAnvanitidis
216 100 5100

Επικοινωνία

opanews@aeub.gr

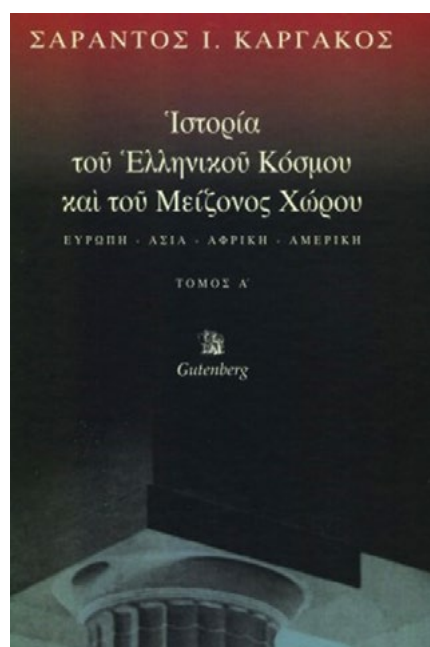
Ενυπόγραφα άρθρα και απόψεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης της εφημερίδας, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

Αξίζει να διαβάσετε

της **Χριστίνας Δελπόγλου**, Αναπληρώτριας Προϊσταμένης Διεύθυνσης Βιβλιοθήκης του ΟΠΑ

Ιστορία του Ελληνικού Κόσμου και του Μείζονος Χώρου Ευρώπη • Ασία • Αφρική • Αμερική

του **Σαράντου Ι. Καργάκου** | Εκδόσεις Gutenberg, 1999

Μία δίτομη μελέτη του ιστορικού *Σαράντου Ι. Καργάκου*, χιλίων τετρακοσίων σελίδων, κυκλοφόρησε τον Δεκέμβριο του 1999 από τις εκδόσεις Gutenberg. Άξονας αναφοράς του έργου είναι η ελληνική παρουσία, συνοψίζοντας την ιστορία τριών χιλιετηρίδων και καταγράφοντας όλα τα σημαντικά γεγονότα που σημάδεψαν τον κόσμο από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Η μελέτη παρουσιάζει με κριτική ματιά όχι μόνο τα ιστορικά πρόσωπα και τα γεγονότα, αλλά και την ευρύτερη κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική διάσταση κάθε εποχής, ξετυλίγοντας την ιστορία όλων των ηπείρων με τρόπο επεξηγηματικό. Ο πρώτος τόμος περιλαμβάνει τους αρχαίους, ελληνιστικούς, ρωμαϊκούς και βυζαντινούς χρόνους, ενώ ο δεύτερος την ευρωπαϊκή και τη νεότερη ελληνική ιστορία, καταλήγοντας στον 20ό αιώνα. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί γλώσσα απλή και κατανοητή, απευθύνεται σε όλους και φιλοδοξεί να φωτίσει το παρελθόν, καθώς και να αναδείξει εθνικά ζητήματα και προβληματισμούς που αφορούν το παρόν και το μέλλον της Ελλάδας.

Αναζητήστε το δίτομο ιστορικό έργο στη Βιβλιοθήκη του ΟΠΑ.

Συλλογή «Βιβλία Έρευνας», ταξιθετικός αριθμός: 930 ΚΑΡ.

Κατασκευάζοντας «εργαλεία» για την αντιμετώπιση της πανδημίας

Από τα έδρανα του ΟΠΑ στην έρευνα αιχμής του Τεχνολογικού Ινστιτούτου Μασαχουσέτης (MIT) για τον περιορισμό των επιπτώσεων του κορωνοϊού

της **Λιζέτας Σνανού**

Η πανδημία έφερε στην επιφάνεια πρωτοφανείς προκλήσεις τόσο για τους παρόχους υγειονομικής περίθαλψης όσο και για τους υπευθύνους χάραξης δημόσιας πολιτικής. Πώς να αντιμετωπιστούν οι ασθενείς με COVID-19 δεδομένης της έλλειψης εξοπλισμού; Πώς να μοιραστούν οι διαθέσιμοι πόροι για την καταπολέμηση της νόσου; Πώς να υπολογιστούν τα επόμενα στάδια της πανδημίας; Στόχος σήμερα είναι η δημιουργία αναλυτικών εργαλείων για την υποστήριξη αυτών των αποφάσεων και την επίλυση των νέων προκλήσεων.

Με επικεφαλής τον διακεκριμένο καθηγητή του MIT κ. **Δημήτρη Μπερτσιμά**, ο οποίος πριν από μερικά χρόνια υπήρξε και πρόεδρος Συμβουλίου του ΕΚΠΑ, μία ερευνητική ομάδα στις ΗΠΑ έχει βάλει σκοπό να απαντήσει σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα και να δώσει επιστημονικές λύσεις.

Η ομάδα COVID Analytics απαρτίζεται από περίπου 25 ερευνητές του Κέντρου Επιχειρησιακής Έρευνας (Operations Research Center) του MIT, στη Βοστώνη, υπό τον διεθνούς κύρους καθηγητή κ. Μπερτσιμά. Μεταξύ αυτών, με επιστημονική «εκκίνηση» από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, είναι και η **Αγνή Ορφανουδάκη**, τεταρτοετής υποψήφια διδάκτωρ στο MIT. Η ίδια αποφοίτησε από το Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΟΠΑ, έχοντας λάβει ειδίκευση στην επιχειρησιακή έρευνα και στην ανάλυση δεδομένων. Σήμερα διεξάγει έρευνα γύρω από την ανάπτυξη μαθηματικών μοντέλων για την έγκυρη διάγνωση και θεραπεία καρδιαγγειακών παθήσεων. Συνεργάζεται με πλήθος ιδρυμάτων παροχής υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων του Γενικού Νοσοκομείου

του Μασαχουσέτης, του Μηρίγκχαμ και Νοσοκομείου Γυναικών, του Ιατρικού Κέντρου Βοστόνης, του Νοσοκομείου του Χάρτφορντ κ.ά.

Τι προτείνει η ομάδα COVID Analytics; Μία ολοκληρωμένη προσέγγιση που βασίζεται στη χρήση δεδομένων για την κατανόηση των κλινικών χαρακτηριστικών της λοίμωξης, την πρόβλεψη θνητότητας, την εκτίμηση εξέλιξης της νόσου και τελικά την ανακούφιση του αντίκτυπου που επιφέρει σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

«Σε αρχικό στάδιο», εξηγεί η Αγνή Ορφανουδάκη, «συγκεντρώσαμε εκατοντάδες κλινικές μελέτες για τη νόσο στην πιο ολοκληρωμένη σχετική βάση δεδομένων. Στη συνέχεια, σε συνεργασία με κλινικά κέντρα από τις ΗΠΑ, την Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, δημιουργήσαμε ένα εξατομικευμένο μοντέλο τεχνητής νοημοσύνης για τον υπολογισμό του κινδύνου θνητότητας σε νοσηλευόμενους ασθενείς με λοίμωξη COVID-19. Παράλληλα, η ομάδα μας εργάστηκε πάνω στην ανάπτυξη

ενός νέου επιδημιολογικού μοντέλου, το οποίο έχει αναγνωριστεί από το Κέντρο Ελέγχου Νοσημάτων των ΗΠΑ, για την πρόβλεψη της εξάπλωσης της πανδημίας και την εννιμέρωση των πολιτικών κοινωνικής απόστασης σε παγκόσμιο επίπεδο. Τέλος, δημοσιεύσαμε ένα μοντέλο βελτιστοποίησης για την κατανομή των διαθέσιμων αναπνευστήρων και την ανακούφιση ελλείψεων μεταξύ διαφορετικών αμερικανικών Πολιτειών».

Τα ερευνητικά αυτά αποτελέσματα έχουν χρησιμοποιηθεί σε κλινικό επίπεδο από πολλά νοσοκομεία στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη για τη φροντίδα των ασθενών, τη διαχείριση της χωρητικότητας των ΜΕΘ και την αναδιανομή αναπνευστήρων. Ήδη τα μοντέλα της ομάδας καθοδηγούν μεγάλα ιδρύματα ως προς τη χάραξη ασφαλών πολιτικών επιτροφής στον χώρο εργασίας. Επίσης, τα μέλη της συνεργάζονται με μία μεγάλη φαρμακευτική εταιρεία για τον σχεδιασμό δίκαιων και αποτελεσματικών προγραμμάτων δια-

Η ομάδα COVID Analytics, με έδρα το MIT των ΗΠΑ, συνεργάζεται ήδη με επτά ελληνικά νοσοκομεία αναφοράς για τον κορωνοϊό.

νομής εμβολίων, αλλά και με επτά ελληνικά νοσοκομεία αναφοράς για τον κορωνοϊό, γεγονός που επέτρεψε την επικύρωση του κλινικού μοντέλου με 330 ασθενείς από τη χώρα μας με μεγάλη ακρίβεια.

«Παράλληλα», τονίζει η απόφοιτη του ΟΠΑ, «συνεχίζουμε να παρακολουθούμε σε καθημερινή βάση τις προβλέψεις μας για τη διασπορά της νόσου στον ευρύτερο πληθυσμό της χώρας».

Η ομάδα επεκτείνει το έργο της για τη βελτίωση των υφιστάμενων μοντέλων και την ανάπτυξη νέων εργαλείων που θα συμβάλουν στην καταπολέμηση της πανδημίας. Συγκεκριμένα, επικεντρώνει τις προσπάθειές της στη δημιουργία αλγορίθμων προσωποποιημένων θεραπειών, με σκοπό την έγκυρη αξιολόγηση της επίδρασης υπάρχοντων, όπως και νέων φαρμάκων.

Περισσότερες πληροφορίες:

<https://covidanalytics.io>

COVID-19

Ήρθαν για να μείνουν οι αλλαγές που έφερε στη ζωή μας η πανδημία...

Αυτό πιστεύει η πλειονότητα των συμμετεχόντων σε πανελλαδική έρευνα του Εργαστηρίου «Αγορά» του ΟΠΑ, τουλάχιστον όσον αφορά ταξίδια και κοινωνική ζωή. Συμμορφώθηκαν οι πολίτες της χώρας στους κανόνες. Τους λείπουν καφέ, παραλίες, ταξίδια και εστιατόρια. Επανάλθε (αναγκαστικά) το ενδιαφέρον για την τηλεόραση και τις ενημερωτικές εκπομπές της.

του Καθηγητή **Γεωργίου Ι. Σιώμκου**, Κοσμήτορα Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΟΠΑ, και της Δρος **Μαρίνας Ψιλούτσικου**, μέλους Ειδικού Διδακτικού Προσωπικού του ΟΠΑ

Φόβο, άγχος και ανησυχία νιώθουν στη συντριπτική τους πλειονότητα οι Έλληνες στην εποχή του COVID-19, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας ή άλλων χαρακτηριστικών. Έτσι, ίός, πανδημία και καραντίνα είναι οι πρώτες λέξεις που έρχονται στο μυαλό τους στο άκουσμα του όρου COVID-19, ενδεικτικό της τεχνικής γνώσης που έχουν λάβει για το θέμα. Το 82% αυτών, εξάλλου, θεωρούν πως είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τους τρόπους μετάδοσης και προφύλαξης.

Τα ευρήματα αυτά προέκυψαν από πανελλαδική έρευνα του Εργαστηρίου «Αγορά» του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε 2.966 Έλληνες και Ελληνίδες η οποία πραγματοποιήθηκε στο τέλος Απριλίου 2020. Σύμφωνα με την έρευνα, το πρώτο πράγμα που σκόπευαν να κάνουν μετά την άρση των περιορισμών στις μετακινήσεις ήταν οι βόλτες και η συναναστροφή με φίλους και συγγενείς. Τα καφέ, οι χώροι διασκέδασης, οι παραλίες, τα ταξίδια και τα εστιατόρια έλειψαν περισσότερο από όλα στους Έλληνες και στις Ελληνίδες κάθε ηλικίας, με ποσοστά που ξεπερνούν το 60% και φτάνουν μέχρι και το 80%. Οι γεμάτες παραλίες, που στις 10 Μάη θύμιζαν αυγουσιτιάτικη Κυριακή, επιβεβαιώνουν την πρόβλεψη αυτή.

Μεγάλες διαφορές μεταξύ των δύο φύλων εντοπίζονται στη λειτουργία

καταστημάτων που πωλούν καλλυντικά (46% των γυναικών και 7% των ανδρών δήλωσαν ότι τους έλειψαν) και στη διεξαγωγή και προβολή αθλητικών γεγονότων (έλειψαν στο 66% των ανδρών και στο 16% των γυναικών).

Τι κράτησε τους Έλληνες στο σπίτι

Η επιτυχία της Ελλάδας να περιορίσει την εξάπλωση της νόσου οφείλεται σημαντικά στη συμμόρφωση των πολιτών με τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης. Το 91% δήλωσαν ότι έσπευσαν να απαιτούμενο SMS στο 13033 πριν από κάθε τους μετακίνηση, ενώ για το 63% οι μετακινήσεις περιορίστηκαν στις απολύτως απαραίτητες, δηλαδή (σε ποσοστό 70%) στη μετακίνηση για φυσική άσκηση και προμήθεια τροφίμων. Ιδιαίτερη σημασία αποκτά το εύρημα από το γεγονός ότι το διάστημα αναφοράς της έρευνάς μας αφορούσε τις εβδομάδες πριν και μετά το Ορθόδοξο Πάσχα, μία περίοδο που παραδοσιακά συνδέεται με διακοπές, αγορές, κοινωνικές και συγγενικές συναθροίσεις.

Οι κύριοι λόγοι που, σύμφωνα με την έρευνα, οδήγησαν σε αυτή τη συμπεριφορά ήταν η διάθεση για προστασία των άλλων και η επίδειξη ατομικής ευθύνης. Σημαντικά αυξημένος ήταν ο βαθμός συμμόρφωσης για όσους απολαμβάνουν την παραμονή στο σπίτι και σε όσους δέχτηκαν σχετική παρακίνηση ή πίεση από το περιβάλλον τους. Σε ό,τι αφορά τα οικονομικά κίνητρα, αν και

οι συμμετέχοντες αντιλαμβάνονταν το διακύβευμα για την οικονομία να είναι εξίσου σημαντικό με αυτό για την υγεία (92%), και θα δυσκολεύονταν να πληρώσουν το πρόστιμο (79%), εντούτοις η επίδραση αυτών των παραμέτρων στη συμμόρφωση ήταν εξαιρετικά μικρή.

Αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες

Τακτική είναι η ενημέρωση σχετικά με τον COVID-19 για την πλειονότητα των πολιτών. Ένας στους τρεις ενημερώνεται τουλάχιστον μία φορά την ημέρα, ενώ ένας στους τέσσερις δύο με τρεις φορές την εβδομάδα. Κυρίαρχη πηγή είναι οι επίσημες ανακοινώσεις (83%). Μεταξύ των MME ανέκτησε την πρωτοκαθεδρία της η τηλεόραση (61%), ενώ τα ηλεκτρονικά μέσα και τα social media περιορίστηκαν στο 52%-53%. Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η παρουσία διεθνών μέσων και ιστοσελίδων (55%). Αξιοσημείωτη πηγή ενημέρωσης είναι επίσης οι φίλοι και γνωστοί (39%).

Σε ό,τι αφορά την αγορά delivery, παρατηρήθηκε μία ενδιαφέρουσα τριχοτόμηση της συμπεριφοράς σε ό,τι αφορά τις δαπάνες πριν και μετά την εμφάνιση του COVID-19. Η πρώτη ομάδα αύξησε τις αγορές σε delivery φαγητού και καφέδων/σνακ (25%), η δεύτερη έμεινε σταθερή στις δαπάνες της (38% για φαγητό, 49% για καφέδες/σνακ) και η τρίτη μείωσε τις δαπάνες για φαγητό (39%) και καφέδες/σνακ (27%). Σε

μεγάλο βαθμό η συμπεριφορά είναι ίδια και προς τα δύο είδη. Επομένως, πρόκειται για τρία διαφορετικά τμήματα στην αγορά που επιλέγουν delivery για διαφορετικούς λόγους που σχετίζονται με την τοποθεσία της καταναλώσεως (γραφείο, καταστήματα μαζικής εστίασης, σπίτι).

Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάζουν οι κλάδοι αλκοολούχων ποτών και καλλυντικών. Ένας στους δύο (55%) διατήρησε σταθερές τις δαπάνες του. Οι υπόλοιποι μοιράστηκαν σε αυτούς που μείωσαν και σε αυτούς που αύξησαν τις δαπάνες τους. Και σε αυτή την περίπτωση το εύρημα είναι ενδεικτικό της ύπαρξης διαφορετικών τμημάτων στην αγορά, με διαφορετικές ανάγκες και συνθήκες στις οποίες καταναλώνουν τα προϊόντα.

Σε ό,τι αφορά τα είδη τροφίμων όπου υπήρχε η εναλλακτική και της φυσικής και της εξ αποστάσεως (τηλεφωνικής ή online) αγοράς, το 80% των συμμετεχόντων διατήρησαν τις προ COVID-19 επιλογές τους. Επιπλέον, στα είδη που δεν ήταν πλέον διαθέσιμα για φυσική αγορά, μόλις ένας στους τρεις (35%) αύξησε τις online αγορές του. Μάλλον σταθερά παρέμειναν και τα κριτήρια με βάση τα οποία επιλέγουν προϊόντα και υπηρεσίες. Ποιότητα (89%), τήρηση των οδηγιών υγιεινής (85%), εξυπηρέτηση (83%), τιμή-προσφοράς (82%) και χρόνος παράδοσης (72%) ήταν τα κύρια κριτήρια για τις αγοραστικές επιλογές εν μέσω περιορισμών. Αξιοσημείω-

το είναι πως ένας στους δύο (48%) έλαβε υπόψη την κοινωνική δράση των επιχειρήσεων για συνδρομή στην αντιμετώπιση του COVID-19. Προσθήκη στις μάρκες που επέλεξαν και πριν δείχνουν το 77%, αν και μόνο το 42% έβρισκαν διαθέσιμες τις μάρκες που προτιμούν online ή τηλεφωνικά.

Αντιλήψεις και στάσεις

Το above-average effect, η τάση δηλαδή που έχουν οι άνθρωποι να υπερεκτιμούν τον εαυτό τους σε σχέση με τον μέσο όρο των ομοίων τους, εμφανίστηκε ισχυρό και σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση του COVID-19. Μεγάλη ή και απόλυτη είναι η εμπιστοσύνη που έχουν οι συμμετέχοντες στον εαυτό τους (85%), αλλά εξαιρετικά χαμηλή η εμπιστοσύνη τους στους υπόλοιπους απλούς πολίτες (15%). Γενικά, πάντως, χαιρούν της εμπιστοσύνης τους για την αντιμετώπιση του COVID-19 οι γιατροί και το νοσηλευτικό προσωπικό (88%) και η Πολιτεία (57%).

Συναφή είναι τα ευρήματα για την αξιοποίηση των μέτρων που έχουν ληφθεί. Αποτελεσματικά (75%), επαρκή (70%), αναγκαία (70%) και δίκαια (63%) τα χαρακτηρίζουν οι συμμετέχοντες, ενώ το 63% πιστεύουν ότι θα παραμείνουν ενεργά για πολύ καιρό. Μοιρασμένες είναι οι απόψεις σχετικά με το πόσο εύκολο (36%) ή δύσκολο (32%) είναι να τηρηθούν.

Τι μέλλει γενέσθαι

Σχεδόν σε όλους τους τομείς της

καθημερινότητάς τους ένα ποσοστό των συμμετεχόντων εκτιμά ότι οι αλλαγές που έφερε ο COVID-19 θα παραμείνουν σε μόνιμη βάση. Η εκτίμηση αυτή γίνεται κυρίως για τον τρόπο που ταξιδεύουν (73%), τη φροντίδα της υγείας τους (66%), τον τρόπο που δουλεύουν ή σπουδάζουν (60%) και τον τρόπο που αντιμετωπίζουν την κοινωνική τους ζωή (59%). Οι γυναίκες προσδοκούν μόνιμότερες αλλαγές σε όλα τα επίπεδα σε σχέση με τους άνδρες.

Ενδιαφέρουσα είναι η σχετική ισορροπία των στάσεων απέναντι στην προοπτική να χρησιμοποιηθούν ψηφιακές εφαρμογές για καταγραφή δεδομένων υγείας, ιχνηλάτηση επαφών και παρακολούθηση της τήρησης των μέτρων. Ένας στους πέντε κρατά ουδέτερη στάση, ενώ οι υπόλοιποι τείνουν να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν ανάλογα με τη συγκεκριμένη χρήση. Πιο δεκτικοί (49% συμφωνούν) φαίνεται να είναι στη χρήση για καταγραφή δεδομένων υγείας και λιγότερο (34%) για την ιχνηλάτηση επαφών.

Αναλυτικά τα κύρια αποτελέσματα της έρευνας είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: <https://msm.aueb.gr/ereunes-ergastiriou>

Ταυτότητα της έρευνας

- Ποσοτική έρευνα – Ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο
- Διάρκεια συλλογής δεδομένων: 24-30 Απριλίου 2020
- Ποσοστό απόκρισης: 89%
- Διάστημα αναφοράς: οι δύο εβδομάδες του Πάσχα
- 2.966 απαντήσεις

Προφίλ δείγματος

Φύλο: 44% άνδρες, 56% γυναίκες

Ηλικία: 25% έως 20 ετών, 50% 21-40 ετών, 25% 41+ ετών

Μόνιμη κατοικία:

59% νομός Αττικής
41% υπόλοιπη Ελλάδα

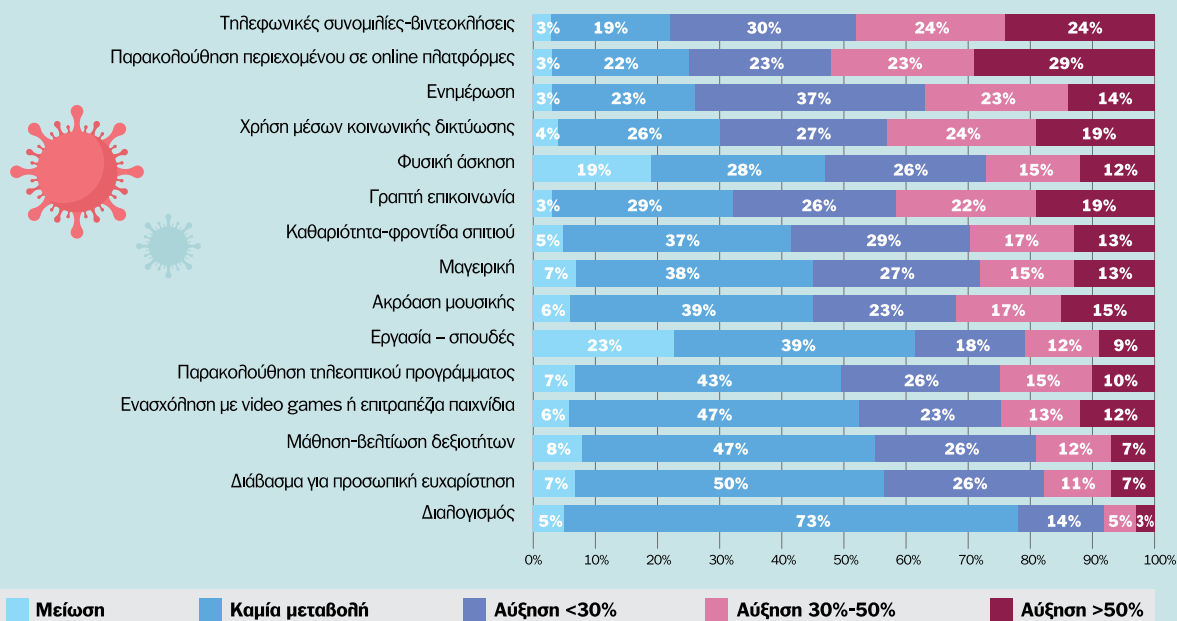
Εκπαίδευση:

37% Δευτεροβάθμια
36% Τριτοβάθμια
9% Μεταπτυχιακή
19% Άλλη

Μέλη νοικοκυριού:

7% 1, 18% 2, 28% 3, 32% 4, 11% 5, 4% 6+

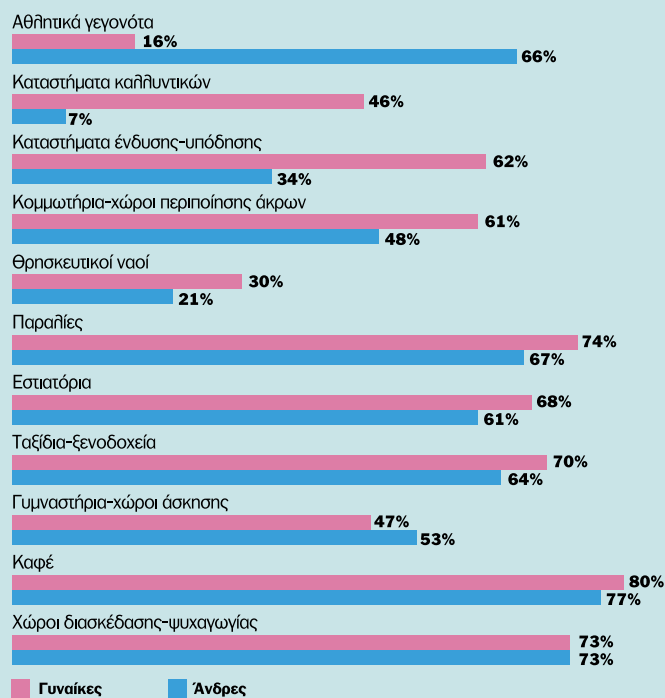
Μεταβολή στις καταναλωτικές συνήθειες

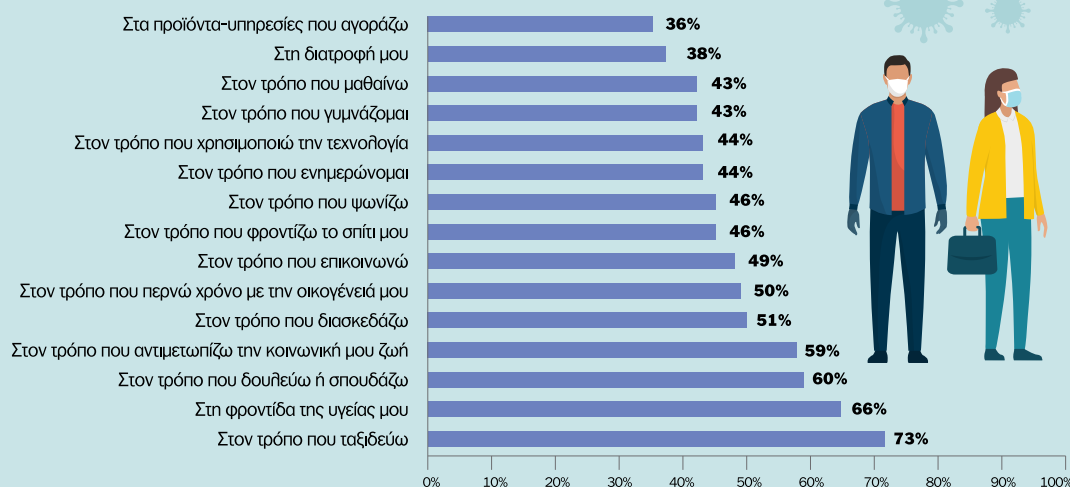
Κίνητρα συμμόρφωσης με τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης

Τι έλειψε περισσότερο στους Έλληνες και στις Ελληνίδες

Πιθανές μόνιμες αλλαγές και μετά τη λήξη των μέτρων

«Πρωτάθλημα» εξοικονόμησης ενέργειας στα κινητά μας

Ερευνητές του ΟΠΑ σχεδίασαν καινοτόμο εφαρμογή με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας σε δημόσια κτήρια

του **Γεωργίου Δ. Σταμούλη**, Κοσμήτορα Σχολής Επιστημών και Τεχνολογίας της Πληροφορίας, Καθηγητή Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ, και της **Κατερίνας Πραματάρη**, Αναπληρώτριας Καθηγήτριας Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΟΠΑ

Η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ειδικά σε περιόδους αιχμής, η ενέργεια μπορεί να παράγεται από μονάδες που επιβαρύνουν το φυσικό περιβάλλον. Έχουν ήδη αναληφθεί πολλές ερευνητικές δράσεις για την αποτελεσματική διαχείριση της ζήτησης στα λεγόμενα ευφυή ενεργειακά πλέγματα (smart energy grids), σε συνδυασμό με ευφυείς μετρητές καταναλώσεως συσκευών, αισθητήρες και, φυσικά, το διαδίκτυο και τις κινητές συσκευές (τηλέφωνα, τάμπλετ κ.λπ.) για αποστολή τέτοιων δεδομένων, αλήθαι και μηνυμάτων προς καταναλωτές.

Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έργου ChArGED, σχεδιάστηκε μία καινοτόμος εφαρμογή για κινητές συσκευές, με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας σε κοινόχρηστα κτήρια, από ερευνητές του Εργαστηρίου Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Ηλεκτρονικού Επιχειρείν (ELTRUN) του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας του ΟΠΑ, σε συνεργασία με ερευνητές της Ομάδας Υπηρεσιών, Τεχνολογιών και Οικονομικών (STecon) του Εργαστηρίου Οικονομικών Πληροφορικής και Θεωρίας Συστημάτων του Τμήματος Πληροφορικής του ΟΠΑ.

Η εφαρμογή αυτή αποτελεί ένα σοβαρό (αλήθαι και ευχάριστο!) παιχνίδι που στοχεύει να αλλοιώσει ορισμένες συνήθειες κατανάλωσης των εργαζομένων στους χώρους αυτούς (και σε ειδικές περιπτώσεις και των επισκεπτών), ώστε να εξοικονομείται ενέργεια. Μέσω της εφαρμογής οι παρευρισκόμενοι χωρίζο-

νται σε ομάδες που ανταγωνίζονται μεταξύ τους σε ένα εικονικό «πρωτάθλημα» εξοικονόμησης ενέργειας, οι νικητές του οποίου επιβραβεύονται κατάλληλα, έχοντας έτσι κίνητρο να περιορίσουν την κατανάλωσή τους.

Συγκεκριμένα, οι εργαζόμενοι καλούνται να επιτελέσουν ορισμένες απλές ατομικές ή ομαδικές αποστολές σχετικές με την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας, όπως «σβήσε τον υπολογιστή σου αποχωρώντας από το γραφείο» ή «χρησιμοποίησε τις σκάλες αντί του ασανσέρ». Η εφαρμογή επικοινωνεί με ένα σύστημα αισθητήρων και μετρητών κατανάλωσης ενέργειας, οι οποίοι ελέγχουν την επίτευξη ή μη των αποστολών των χρηστών και αποδίδουν βαθμούς στις ομάδες τους και στους ίδιους ατομικά. Οι ομάδες κατατάσσονται βάσει βαθμολογίας σε εβδομαδιαίους, μηνιαίους και ετήσιους διαγωνισμούς. Η επιλογή παραμέτρων του παιχνιδιού, όπως το μέγεθος ομάδων και η κατανομή των βραβείων σε αυτές, γίνεται με επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο βάσει επίλυσης κατάλληλων προβλημάτων βελτιστοποίησης.

Ερευνητές της εφαρμογής του έργου ChArGED με μέλη της κριτικής επιτροπής του European Serious Games Competition

Η εφαρμογή του έργου ChArGED έχει ήδη δοκιμαστεί επιτυχώς σε δημόσια κτήρια στην Ελλάδα, στην Ισπανία και στο Λουξεμβούργο.

Επιπλέον, η εξοικονόμηση ενέργειας σε έναν χώρο εργασίας αναπαρίσταται γραφικά στα κινητά από την εφαρμογή μέσω της εξέλιξης δένδρων που αντιστοιχούν στο άτομο και στην ομάδα του (βλ. εικόνα).

Πρόκειται για μία απλή και φιλική προς τον χρήστη εφαρμογή, που σέβεται την ιδιωτικότητα του και είναι αποτελεσματική στην εξοικονόμηση ενέργειας. Μάλιστα, έχει ήδη δοκιμαστεί επιτυχώς σε τρία δημόσια κτήρια διεθνώς (δύο δημόσιες υπηρεσίες στην Ελλάδα και στην Ισπανία, και ένα μουσείο στο Λουξεμβούργο). Για παράδειγμα, όσον αφορά το κλείσιμο των υπολογι-

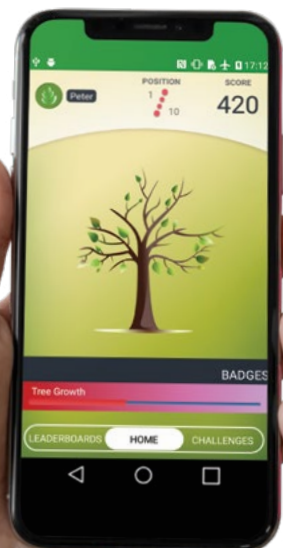
στών μετά τις ώρες εργασίας, παρατηρήθηκε ότι η εφαρμογή επέφερε μείωση περίπου 60% της σχετικής σπατάλης ενέργειας στο κτήριο στην Ελλάδα και περίπου 30% στο κτήριο στην Ισπανία.

Οι ερευνητές **Δρ Δημοσθένης Κωτσόπουλος**, **Δρ Αθανάσιος Παπαϊωάννου**, **Δρ Κλεοπάτρα Μπαρδάκη**, **Δρ Σταύρος Λουκής** και οι υπογράφωντες δημοσίευσαν πρόσφατα τη σχεδίαση της εφαρμογής σε ερευνητική εργασία, η οποία διακρίθηκε στο διεθνές συνέδριο του Games and Learning Alliance (GALA) Conference, στο πλαίσιο του European Serious Games Competition. Η βράβευση έγινε κατά τη διάρκεια

του GALA Exhibition 2019, που φιλοξενήθηκε στο InnovAthens στην Τεχνόπολη του Δήμου Αθηναίων και είχε ως στόχο «να αναγνωριστούν τα καλύτερα ψηφιακά επιμορφωτικά παιχνίδια στην Ευρώπη». Η εφαρμογή ChArGED έλαβε το ειδικό βραβείο «Jury Award» της κριτικής επιτροπής ειδικών στον χώρο των σοβαρών παιχνιδιών (serious games), που αναγνώρισαν τον ισχυρό αντίκτυπο που μπορεί να έχει στην κοινωνία και στο περιβάλλον.

Να σημειωθεί ότι η εφαρμογή υλοποιήθηκε σε λογισμικό από τη συντονίστρια εταιρεία του έργου ChArGED, τη European Dynamics, βάσει της σχεδίασης της εφαρμογής από τις δύο ερευνητικές ομάδες του ΟΠΑ.

Θεωρούμε ότι η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του έργου ChArGED καταδεικνύει ότι η μεταφορά των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε πρακτικά εφαρμόσιμες λύσεις μπορεί να οδηγήσει στην αντιμετώπιση σημαντικών και δυσεπίλυτων κοινωνικών ζητημάτων.

Ψηφιακά υλοποιήθηκε ο 4ος κύκλος του Project Future

Ο ΣΕΒ νέος στρατηγικός συνεργάτης του προγράμματος

Με σύγχρονα ψηφιακά μέσα πραγματοποιήθηκε ο 4ος κύκλος του Project Future, του προγράμματος εταιρικής υπευθυνότητας που υλοποιεί με συνέπεια η Τράπεζα Πειραιώς με στόχο να συνδέει την τριτοβάθμια εκπαίδευση με την αγορά εργασίας και να δίνει ευκαιρίες απασχόλησης στους νέους πτυχιούχους.

Οι συνθήκες που δημιουργήσε η πανδημία δεν διέκοψαν την προσπάθεια. Αντιθέτως, επέτρεψαν στην Τράπεζα να αξιοποιήσει την τεχνολογία και, σε συνεργασία με το ReGeneration Academy, να πραγματοποιήσει με σύγχρονους τρόπους τόσο το μέρος της αξιολόγησης των υποψηφίων όσο και το μέρος των εκπαιδεύσεων.

Από τον 4ο κύκλο το Project Future ενισχύεται ακόμη περισσότερο μέσω της συνεργασίας του με τον ΣΕΒ (Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών), ο οποίος παρέχει την πολύτιμη στήριξή του στο πρόγραμμα από τη φάση της αξιολόγησης και των εκπαιδεύσεων έως τη σύνδεση των αποφοίτων με τις επιχειρήσεις-μέλη του.

Ο 4ος κύκλος επεκτάθηκε, στο πλαίσιο της δέσμευσης της Τράπεζας Πειραιώς να ενισχύει το πρόγραμμα, και πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και για πρώτη φορά στο Ηράκλειο Κρήτης.

Στους τρεις κύκλους που έχουν ολοκληρωθεί έως τώρα, περίπου 1.100 νέοι εκπαιδεύτηκαν μέσω του Project Future και του ReGeneration, ενώ περισσότεροι από 460 εξειδικεύτηκαν μέσα από τις στοχευμένες εκπαιδεύσεις του Project Future τον πρώτο χρόνο, αποκτώντας τα εφόδια και τις δεξιότητες που χρειάζονται για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

Το 70% των νέων που έλαβαν εξειδικευμένη εκπαίδευση έχουν βρει εργασία σε μία από τις 500 συνεργαζόμενες εταιρείες και το 90% αυτών συνεχίζουν να εργάζονται και

Project
Future

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΟΥ ΣΕ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

μετά το πρώτο εξάμηνο απασχόλησης, ενώ η διαδικασία τοποθέτησης είναι δυναμική και το ποσοστό αυξάνεται συνεχώς.

Όπως τόνισε με αφορμή τον 4ο κύκλο ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Πειραιώς **Χρήστος Μεγάλογλου**, «έχοντας θέσει ως προτεραιότητα την προφύλαξη της υγείας όλων από τον COVID-19, έχουμε ενεργοποιήσει από την πρώτη στιγμή δράσεις για την προστασία και την ασφάλεια των πελατών και των εργαζομένων μας. Την ίδια στιγμή τηρούμε την υπόσχεση που έχουμε

δώσει στους νέους της χώρας, να στηρίξουμε τις προσπάθειές τους για ένταξη στην αγορά εργασίας. Με την αξιοποίηση ψηφιακών μέσων, προσαρμόζουμε το Project Future στις παρούσες συνθήκες και προχωράμε στην υλοποίησή του ηλεκτρονικά, δίνοντας σε όλο και περισσότερους νέους τα εφόδια για να κατακτήσουν τη θέση που αναζητούν στην αγορά εργασίας».

Οι νέοι πτυχιούχοι που συμμετείχαν στο στάδιο της αξιολόγησης (Live Assessment Center) του 4ου κύκλου του Project Future επελέγησαν βάσει ψυχομετρικών τεστ, μεταξύ 3.300 υποψηφίων που υπέβαλαν αίτηση. Οι συνεντεύξεις των νέων από στελέχη της αγοράς πραγματοποιήθηκαν μέσω τηλεδιασκέψεων. Κάθε στέλεχος πραγματοποίησε συνέντευξη με έναν υποψήφιο σε εικονικό «δωμάτιο» που δημιουργήθηκε, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας.

Ανάλογη ήταν η διαδικασία για το 3day training, το πρώτο μέρος της

εκπαίδευσης των συμμετεχόντων, που πραγματοποιήθηκε μέσω διαδικαστικής πλατφόρμας. Στη συνέχεια οι εξειδικευμένες εκπαιδεύσεις έγιναν επίσης μέσω ψηφιακής πλατφόρμας. Κατά τον 4ο κύκλο του προγράμματος οι νέοι πτυχιούχοι είχαν τη δυνατότητα να εξειδικευτούν στην Αθήνα στους τομείς Data & Decision Sciences, Digital Marketing, .Net και Mobile Apps Development, στη Θεσσαλονίκη σε Data & Decision Sciences και .Net, και στο Ηράκλειο Κρήτης σε Supply Chain Management.

Το Project Future πραγματοποιείται σε ετήσια βάση, σε δύο κύκλους, σε συνεργασία με το ReGeneration, το μεγαλύτερο πρόγραμμα απασχόλησης και εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Πολύτιμη είναι η συμβολή των Google, Facebook, Code.Hub, BCA, Κέντρου Βιώσιμης Επιχειρηματικότητας Εξέλιξη του Ομίλου Πειραιώς, ΕΑΣΕ και Πανεπιστημίου Κρήτης, ενώ από τον 4ο κύκλο βασικός συνεργάτης του προγράμματος είναι και ο ΣΕΒ.

Το πρόγραμμα διεξήχθη στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη και για πρώτη φορά στο Ηράκλειο Κρήτης.

Φτώχεια

Θεωρητικές προσεγγίσεις και εμπειρικά αποτελέσματα

για σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας

του Πάνου Τσακλόγλου, Καθηγητή Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών του ΟΠΑ

Τα τελευταία χρόνια οι έννοιες «ανισότητα» και «φτώχεια» χρησιμοποιούνται με μεγάλη ένταση στον δημόσιο διάλογο τόσο στη χώρα μας όσο και διεθνώς. Όμως, πολύ συχνά διάφοροι ισχυρισμοί που διατυπώνονται βρίσκονται σε κραυγαλέα αντίθεση με τα ευρήματα εμπειρικών μελετών. Η «ανισότητα» είναι σχεδόν πάντα έννοια «σχετική», δηλαδή βασίζεται σε συγκρίσεις του βιοτικού επιπέδου μεταξύ όλων των μελών μιας κοινωνίας. Αντίθετα, η έννοια της «φτώχειας» μπορεί να είναι είτε «απόλυτη», δηλαδή να αντιστοιχεί σε περιπτώσεις όπου το βιοτικό επίπεδο ενός ατόμου δεν καλύπτει τις βασικές ανάγκες διαβίωσής του ανεξαρτήτως του χρόνου και του τόπου διαμονής του, είτε «σχετική», δηλαδή όταν δεν επιτυγχάνεται ένα επίπεδο διαβίωσης που θεωρείται ως το ελάχιστο κοινωνικά αποδεκτό σε κάποια δεδομένη χρονική στιγμή σε μία συγκεκριμένη κοινωνία.

Οι περισσότερες εμπειρικές μελέτες προσεγγίζουν την έννοια του «βιοτικού επιπέδου» με το διαθέσιμο εισόδημα ή, στην περίπτωση αναπτυσσόμενων χωρών με εκτεταμένο αντιπραγματισμό, την κατανάλωση. Και οι δύο προσεγγίσεις έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Όμως,

και στις δύο περιπτώσεις δεν συμπεριλαμβάνονται οι παροχές σε είδος που λαμβάνουν τα νοικοκυριά από το κράτος, παραγνωρίζοντας τη μεγάλη αναδιανεμητική επίδραση του κράτους πρόνοιας στις αναπτυγμένες χώρες. Επιπρόσθετα, στους ορισμούς αυτούς συχνά δεν συμπεριλαμβάνεται η αξία των τεκμαρτών εισοδημάτων, όπως τεκμαρτά ενοίκια ή κατανάλωση ίδιας παραγωγής (το

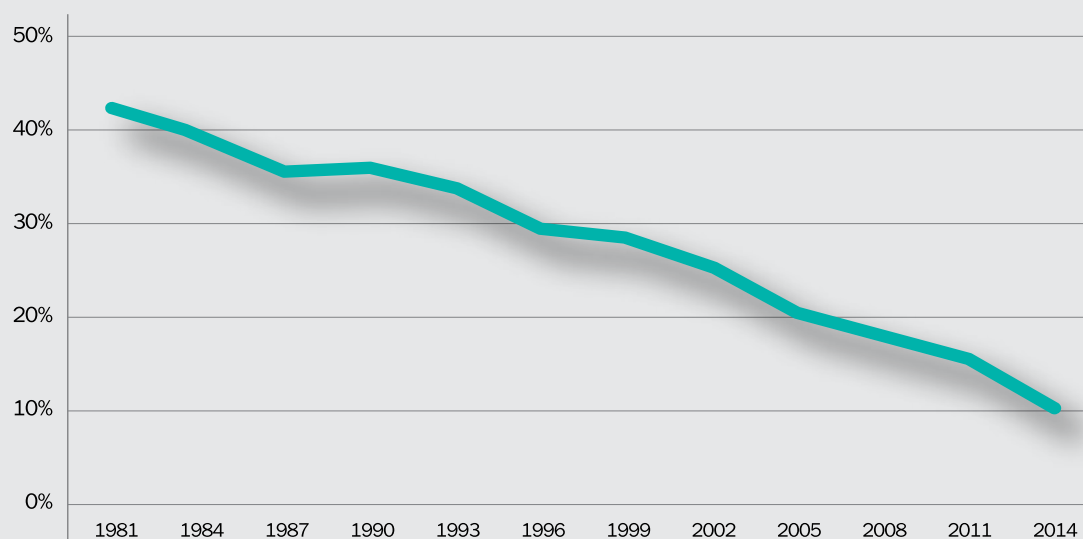
τελευταίο έχει μεγάλη σημασία στις αναπτυσσόμενες χώρες και ειδικά για τα φτωχότερα μέλη του πληθυσμού), καθώς και κάποια αποτίμηση της σχόλης των νοικοκυριών. Οι παραλείψεις αυτές μπορούν να οδηγήσουν σε λανθασμένες συγκρίσεις, αλλά και σε επιλογή αναποτελεσματικών πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας.

Ένα παράδειγμα μέτρησης της φτώ-

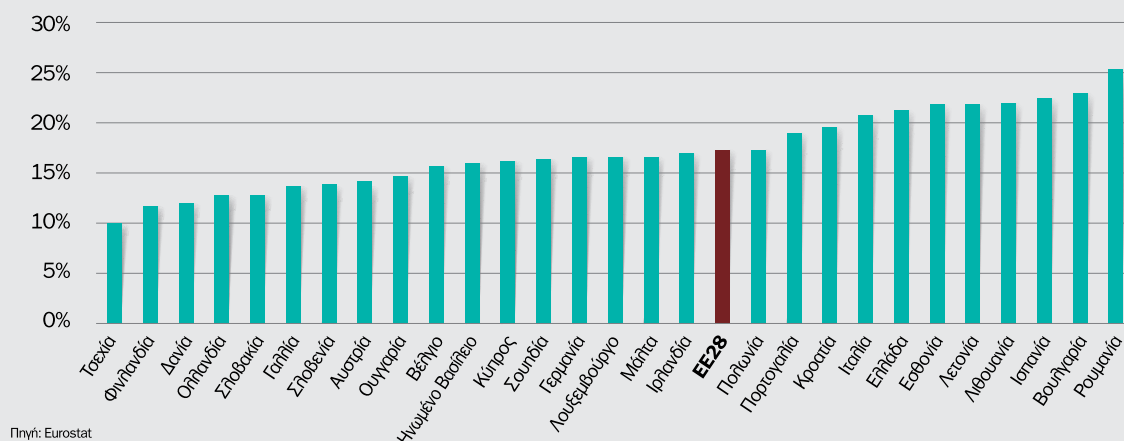
χειας με χρήση της πρώτης προσέγγισης δίνεται στο Γράφημα 1, το οποίο δείχνει για την περίοδο 1981-2014 το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού με εισόδημα χαμηλότερο από \$1,90 την ημέρα (σε όρους πραγματικής αγοραστικής δύναμης και τιμές 2011). Αντίθετα απ' ό,τι αναφέρεται συχνά στον δημόσιο διάλογο, η «απόλυτη» φτώχεια σε πα-

γκόσμιο επίπεδο μειώθηκε θεαματικά σε αυτό το διάστημα. Το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού κάτω από αυτό το όριο μειώθηκε από 42,3% το 1981 σε 10,6% το 2014. Ένα παράδειγμα της δεύτερης προσέγγισης δίνεται στο Γράφημα 2, που απεικονίζει το ποσοστό του πληθυσμού χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με διαθέσιμο εισόδημα –δηλαδή το εισόδημα μετά από άμεσους φόρους, εισφορές κοινω-

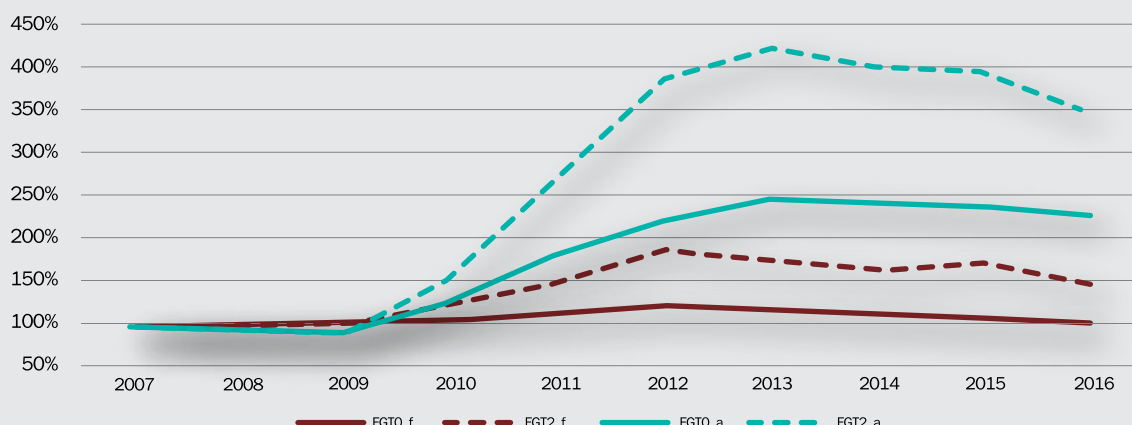
Γράφημα 1: Διαχρονική εξέλιξη ποσοστού παγκόσμιου πληθυσμού με εισόδημα χαμηλότερο από \$1,90 την ημέρα, 1981-2014 (σε σταθερές τιμές 2011)

Πηγή: World Bank

Γράφημα 2: Ποσοστά φτώχειας στα κράτη-μέλη της ΕΕ, 2016 (γραμμή φτώχειας: 60% εθνικού διάμεσου εισοδήματος)

Πηγή: Eurostat

Γράφημα 3: Διαχρονική εξέλιξη δεικτών φτώχειας με «σταθερή» και «κυμαινόμενη» γραμμή φτώχειας, Ελλάδα 2007-2016 (2007: 100)Πηγή: Andriopoulou E., Kanavitsa E., Tsakoglou P., "Decomposing poverty in hard times: Greece 2007–2016", *Revue d'économie du développement* (υπό δημοσίευση)

νικής ασφάλισης και κοινωνικές μεταβιβάσεις σε χρήμα— χαμηλότερο του 60% του διάμεσου εισοδήματος της κάθε χώρας για το 2016. Αυτό το όριο εισοδήματος θεωρείται από τη Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ (Eurostat) ότι προσεγγίζει το επίπεδο που παρέχει τη δυνατότητα στα μέλη του πληθυσμού να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που θεωρούνται κοινωνικά αναγκαίες. Οι διαφορές μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών είναι μεγάλες. Στα δύο άκρα, το ποσοστό φτώχειας με βάση αυτή την προσέγγιση είναι 9,7% στην Τσεχία και 25,3% στη Ρουμανία. Γενικά, τα ποσοστά φτώχειας είναι υψηλότερα στις χώρες της νότιας και ανατολικής Ευρώπης, απ' ό,τι στις χώρες της κεντρικής, βόρειας και δυτικής Ευρώπης.

Οι παραπάνω εκτιμήσεις βασίζονται στο ποσοστό φτώχειας, δηλαδή το μερίδιο του πληθυσμού που βρίσκεται κάτω από τη γραμμή φτώχειας. Ο δείκτης αυτός είναι εξαιρετικά δημοφιλής και εύκολα αισθητικά αντιληπτός από μη ειδικούς, αλλά έχει σοβαρά μειονεκτήματα. Δεν έχει καμία ευαισθησία στη μέση

ένταση της φτώχειας (πόσο μακριά βρίσκονται οι φτωχοί από τη γραμμή φτώχειας) ούτε στην ανισοκατανομή του εισοδήματος μεταξύ των φτωχών και στην ύπαρξη εξαιρετικά χαμηλών εισοδημάτων. Αυτός είναι ο λόγος που οδήγησε πολλούς ερευνητές στην κατασκευή θεωρητικά συνεπών δεικτών φτώχειας. Ένας από τους ευρύτερα χρησιμοποιούμενους δείκτες είναι αυτός των Foster, Greer και Thorbecke (FGT2), ο οποίος έχει και μία άλλη χρησιμότητα για τον σχεδιασμό πολιτικής: είναι «αθροιστικά διαχωρίσιμος», δηλαδή επιτρέπει την επακριβή ποσοτικοποίηση της συμβολής κάθε πληθυσμιακής ομάδας στη διαμόρφωση της συνολικής φτώχειας.

Ένα παράδειγμα του πόσο διαφορετικές εκτιμήσεις δίνουν οι δύο δείκτες εμφανίζεται στο Γράφημα 3, το οποίο απεικονίζει τη διαχρονική εξέλιξη της φτώχειας στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2007-2016. Οι κόκκινες γραμμές αντιστοιχούν σε εκτιμήσεις με μεταβαλλόμενες («σχετικές») γραμμές φτώχειας, ενώ οι πράσινες σε εκτιμήσεις με τη γραμμή φτώχειας σταθερή σε πραγ-

ματικές τιμές του 2007. Οι συνεχόμενες γραμμές δείχνουν την εξέλιξη του ποσοστού φτώχειας, ενώ οι διακεκομμένες την εξέλιξη του FGT2. Η συνεχής κόκκινη γραμμή είναι αυτή που δημοσιεύει σε τακτά χρονικά διαστήματα η Eurostat και δείχνει πολύ μικρές μεταβολές του ποσοστού φτώχειας. Όμως, ακόμα και με «σχετικές» γραμμές φτώχειας, αν ληφθεί υπόψη ότι πολλὰ φτωχά νοικοκυριά την περίοδο της κρίσης εί-

χαν σχεδόν μηδενικά εισοδήματα, ο FGT2 δείχνει ότι στην κορύφωση της κρίσης η τιμή του δείκτη σχεδόν διπλασιάστηκε σε σύγκριση με το έτος βάσης. Δεδομένης της σημαντικής μείωσης του βιοτικού επιπέδου του πληθυσμού την περίοδο της κρίσης, είναι αναμενόμενο ότι και οι δύο δείκτες καταγράφουν σημαντική αύξηση της φτώχειας όταν η γραμμή φτώχειας παραμένει διαχρονικά σταθερή. Όμως, η μεν εκτίμηση του

ποσοστού φτώχειας στην κορύφωση της κρίσης αυξάνει κατά 143% σε σύγκριση με το έτος βάσης, η δε εκτίμηση του FGT2 κατά 322%. Οι διαφορές μόνο αμελητέες δεν είναι. Τέλος, ο Πίνακας 1 δείχνει τη συμβολή στη διαμόρφωση της συνολικής φτώχειας ομάδων του πληθυσμού όταν αυτές ομαδοποιείται με βάση την επαγγελματική κατηγορία του αρχηγού ενός νοικοκυριού για το 2016, χρησιμοποιώντας τη «σχετική» γραμμή φτώχειας. Σε όλη τη διάρκεια της κρίσης από πολλές πηγές προβαλλόταν το επιχείρημα ότι οι μεγάλοι χαμένοι της κρίσης ήταν οι συνταξιούχοι. Πράγματι, έγιναν σημαντικές περικοπές στις συντάξεις, αλλά αυτές ήταν χαμηλότερες από τη μέση μείωση του εισοδήματος του πληθυσμού. Ως αποτέλεσμα, η σχετική θέση των συνταξιούχων στην κατανομή εισοδήματος βελτιώθηκε σημαντικά. Επίσης, οι περισσότερες περικοπές κάθε άλλο παρά οριζόντιες ήταν. Οι μειώσεις στο πάνω μέρος της κατανομής των συντάξεων ήταν θεόρατες, ενώ οι χαμηλοσυνταξιούχοι γνώρισαν πολύ μικρότερες περικοπές. Συγκεκριμένα, ενώ η πληθυσμιακή μερίδα νοικοκυριών με αρχηγό συνταξιούχο ήταν 27,9%, η συμμετοχή τους στο σύνολο των φτωχών ήταν 12,8% και σύμφωνα με τον FGT2 η συμβολή τους στη διαμόρφωση της συνολικής φτώχειας ήταν μόλις 6,7%. Αντίθετα, τα νοικοκυριά με άνεργο αρχηγό αποτελούσαν το 11,1% του πληθυσμού, αλλά το 27,5% του συνόλου των φτωχών, ενώ η συμβολή τους στη συνολική φτώχεια σύμφωνα με τον FGT2 έφτανε το 40,5%! Προφανώς, αυτές οι διαφορές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον σχεδιασμό αποτελεσματικών πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας.

Πίνακας 1: Ποσοστιαία συμβολή στη διαμόρφωση της συνολικής φτώχειας ανά επαγγελματική κατηγορία αρχηγού νοικοκυριού, Ελλάδα 2016

Αρχηγός νοικοκυριού	Πληθυσμιακή μερίδα	Ποσοστό φτώχειας	FGT2
Εργοδότης	3,6	3,4	2,8
Αυτοαπασχολούμενος (αγροτικός τομέας)	5,1	8,9	7,8
Αυτοαπασχολούμενος (εκτός αγροτικού τομέα)	2,7	9,6	8,8
Μισθωτός ιδιωτικού τομέα	19,9	14,2	9,4
Μισθωτός δημόσιου τομέα	11,5	2,6	1,6
Άνεργος	11,1	27,5	40,5
Συνταξιούχος	27,9	12,8	6,7
Άλλο	18,2	21,1	22,3

Πηγή: Andriopoulou E., Kanavitsa E., Tsakoglou P., "Decomposing poverty in hard times: Greece 2007–2016", *Revue d'économie du développement* (υπό δημοσίευση)

Τελευταία η Ελλάδα μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε θέματα ισότητας των φύλων

Μόλις 9% το ποσοστό γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών και εξίσου δύσκολος ο δρόμος τους προς τις ηγετικές θέσεις διοίκησης στην ανώτατη εκπαίδευση

της **Ελένης Αποστόλη**, Αναπληρώτριας Καθηγήτριας Τμήματος Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας του ΟΠΑ

Κάθε χρόνο τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιολογούνται προκειμένου να διαπιστωθεί πόσο απέχουν από την επίτευξη του στόχου της ισότητας των φύλων. Οι αξιολογήσεις γίνονται σε εκατοντάβθμια κλίμακα και βασίζονται στις διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών σε έξι τομείς: εργασία, χρήματα, γνώση, χρόνος, εξουσία και υγεία. Με βάση τα συγκριτικά στοιχεία του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων (EIGE), η επίτευξη του στόχου προχωράει, αλλήλ με πολύ αργούς ρυθμούς. Αξίζει να σημειωθεί ότι την τελευταία πενταετία (2015-2019) ο δείκτης ισότητας βελτιώθηκε μόνο κατά 1,2 (Εικόνα 1).

Η Ελλάδα, με βαθμολογία 51,2, κατατάσσεται τελευταία στην ΕΕ. Η ανισότητα είναι μεγαλύτερη στον τομέα της εξουσίας (24,3 μονάδες). Η εξουσία περιλαμβάνει τους υποτομείς της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής εξουσίας, όπου η χώρα μας βαθμολογείται αντίστοιχα με 35,8, 14,9 και 27 μονάδες. Είναι προφανές ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην οικονομική εξουσία, όπου, για παράδειγμα, τα στοιχεία δείχνουν ότι το ποσοστό γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών είναι μόλις 9% και στα διοικητικά συμβούλια οργανισμών χρηματοδότησης ερευνών μόλις 13%, ενώ στην ΕΕ το αντίστοιχο ποσοστό είναι 40%.

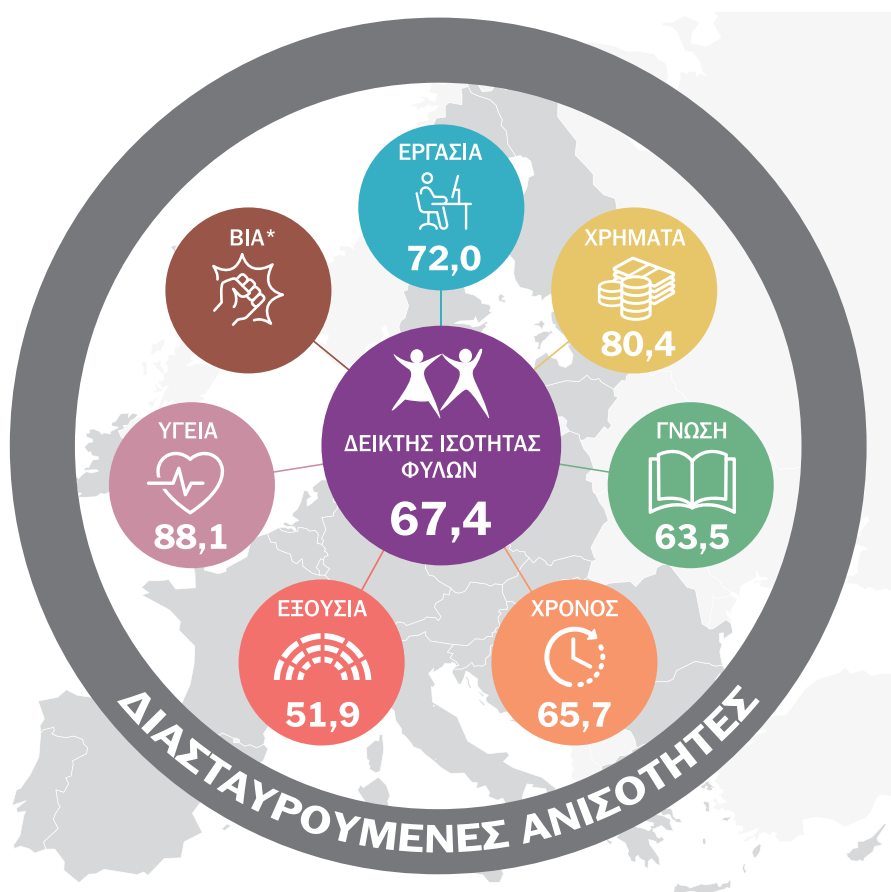
Αν λάβουμε υπόψη ότι ο κύριος παράγοντας που επιταχύνει την επίτευξη της ισότητας συνολικά και στους έξι τομείς είναι η ισορροπημένη εκπροσώπηση των φύλων στη λήψη αποφάσεων, δηλαδή η ισορροπη-

μένη εξουσία, μπορούμε να καταλάβουμε γιατί η ΕΕ με βαθμολογία 51,9 (Εικόνα 1) και ιδιαίτερα η Ελλάδα με βαθμολογία 24,3 (Εικόνα 2) έχουν να διανύσουν μεγάλη απόσταση για να φτάσουν στον στόχο της ισότητας.

Τα ΑΕΙ και τα ερευνητικά κέντρα στην ΕΕ, λειτουργώντας μέσα σε συγκεκριμένες πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές δομές εξουσίας, αντανακλούν την ανισότητα των φύλων στην ευρύτερη κοινωνία, παρά τη σταδιακή πρόοδο προς την κατεύθυνση της μείωσης της ανισότητας που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με την έκδοση «She Figures» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018). Ενώ καταγράφεται αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε μια σειρά από δείκτες, όπως ο αριθμός νέων διδακτόρων κατ' έτος, η απασχόληση σε επαγγέλματα έντασης γνώσης και τεχνολογίας, ο αριθμός ερευνητριών, η συμμετοχή σε ερευνητικές εκδρομές και αποτελέσματα όπως επιστημονικές δημοσιεύσεις, εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές σε πεδία όπως οι εργασιακές συνθήκες, η ακαδημαϊκή ανέλιξη και η συμμετοχή στα ανώτερα κλιμάκια λήψης αποφάσεων.

Σε μία δεκαετία (2007-2016) ο αριθμός των γυναικών διδακτόρων αυξήθηκε στην ΕΕ με ρυθμούς ταχύτερους από αυτόν των ανδρών, με αποτέλεσμα το ποσοστό των γυναικών διδακτόρων που αποφοίτησαν το 2016 να είναι περίπου 48%. Την ίδια χρονική περίοδο ο αριθμός των γυναικών ερευνητριών αυξήθηκε με ρυθμούς ταχύτερους από αυτόν των ανδρών (3,8% έναντι 3,4%). Παρ' όλα αυτά, το 2015 οι γυναίκες ερευνήτριες στην ΕΕ αποτελούσαν το 33,4% του συνόλου των

Με βαθμολογία Δείκτη Ισότητας Φύλων 67,4 στα 100, η ΕΕ έχει ακόμη μεγάλο περιθώριο βελτίωσης. Από το 2005 η βαθμολογία αυξήθηκε μόνο κατά 5,4 μονάδες (+1,2 από το 2015).

Εικόνα 1: Συνολικός δείκτης και επιμέρους δείκτες ισότητας φύλων στην ΕΕ
Πηγή: Gender Equality Index 2019, European Institute for Gender Equality (EIGE)

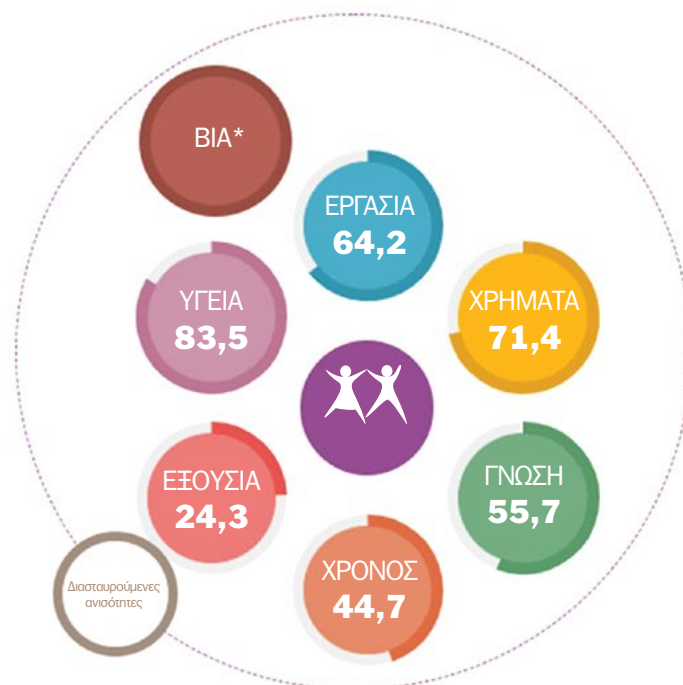
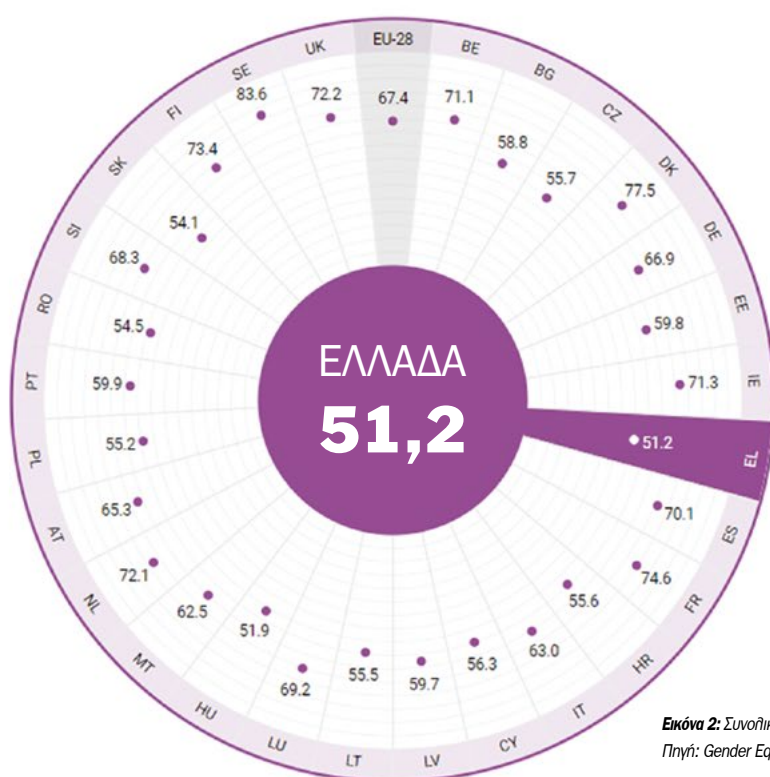
* BIA: Μέχρι την ολοκλήρωση νέας έρευνας σε επίπεδο ΕΕ για την έμφυλη βία, δεν είναι δυνατή η επικαιροποίηση βαθμολογιών στον τομέα αυτόν.

ερευνητριών. Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 38%. Όμως, η εργασιακή κατάσταση των ερευνητριών παραμένει δυσχερέστερη από αυτή των ερευνητών. Στην ΕΕ το 2016 το 13% των ερευ-

νητριών (έναντι 8% των ερευνητών) εργάζονταν με καθεστώς μερικής απασχόλησης στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ οι γυναίκες που απασχολούνταν σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης

είχαν εισόδημα 17% χαμηλότερο από αυτό των ανδρών συναδέλφων τους για το 2014. Στην Ελλάδα οι γυναίκες που εργάζονται σε αυτές τις δραστηριότητες έχουν κατά 23,1% χαμηλότερο εισόδημα, ενώ

Η πρόοδος στην Ελλάδα είναι βραδύτερη συγκριτικά με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Εικόνα 2: Συνολικός δείκτης και επιμέρους δείκτες ισότητας φύλων στην Ελλάδα
Πηγή: Gender Equality Index 2019, European Institute for Gender Equality (EIGE)

* BIA: Μέχρι την ολοκλήρωση νέας έρευνας σε επίπεδο ΕΕ για την έμφυλη βία, δεν είναι δυνατή η επικαιροποίηση βαθμολογιών στον τομέα αυτόν.

στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας οι γυναίκες έχουν κατά 12,5% χαμηλότερο εισόδημα.

Σχετικά με την ακαδημαϊκή ανέλιξη, το ποσοστό των γυναικών μειώνεται στις υψηλότερες ακαδημαϊκές βαθμίδες. Στην ΕΕ, ενώ 58% των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών είναι γυναίκες, το ποσοστό μειώνεται στο 48% για τις γυναίκες διδάκτορες και στο 24% για τις γυναίκες κατόχους ακαδημαϊκών θέσεων Α' βαθμίδας για το 2016. Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό καθηγητριών Α' βαθμίδας είναι 22%. Η ανισότητα είναι ακόμη πιο έντονη στα πεδία των θετικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (ETMM), όπου η συμμετοχή των γυναικών είναι σημαντικά μικρότερη σε όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες. Συγκεκριμένα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 33% των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών ETMM είναι γυναίκες, ενώ από γυναίκες κατέχεται το 15% των ακαδημαϊκών θέσεων ETMM Α' βαθμίδας. Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ποσοστό είναι 14%. Ακόμη και στις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, όπου θεωρείται ότι «κυριαρχούν» οι γυναίκες για πολλές δεκαετίες, οι καθηγήτριες Α' βαθμίδας κατέχουν το 28% και 32%, αντίστοιχα. Στην Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 26% και 36% (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση κινείται προς την κατεύθυνση της ισότητας των φύλων με ρυθμό σαλιγκαριού.

Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στις ηγετικές θέσεις διοίκησης και λήψης αποφάσεων στην ανώτατη εκπαίδευση. Το 2017 το ποσοστό γυναικών που ηγούνταν ΑΕΙ στην ΕΕ ήταν 22%. Η Ελλάδα, με ποσοστό 11%, κατέχει την τρίτη από το τέλος θέση. Επίσης, οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στην ΕΕ σε ακαδημαϊκά και ερευνητικά συμβούλια/επιτροπές με εξουσία λήψης αποφάσεων τόσο ως μέλη (27%) όσο και ως ηγέτιδες (20%). Στην Ελλάδα τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 17% και 11%.

Σχετικά με τις ερευνητικές εκροές, οι γυναίκες στην ΕΕ αποτελούν το 32% των πρώτων συγγραφέων (corresponding authors) επιστημονικών δημοσιεύσεων και στην Ελλάδα το 25%. Ο λόγος του δείκτη απήχησης των δημοσιεύσεων –με βαρύτητα ανά επιστημονικό πεδίο– για τις γυναίκες στην ΕΕ είναι 0,90 (όπου η τιμή 1 αντιπροσωπεύει την ισοτιμία μεταξύ ανδρών και γυναικών συγγραφέων) και στην Ελλάδα 0,98. Ωστόσο, οι γυναίκες στην ΕΕ εξακολουθούν να υστερούν σημαντικά σε επιδόσεις επιτυχούς υποβολής ερευνητικών προτάσεων.

Στην ΕΕ η αξία και η κοιλότητα της ισότητας στην εκπαίδευση και στην έρευνα υποστηρίζεται από ένα ευρύ φάσμα δράσεων και πολιτικών. Το Πρόγραμμα Horizon 2020 υποστηρίζει ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα

ώστε να ερευνήσουν και να υλοποιήσουν δράσεις και πολιτικές ισότητας. Μέχρι τώρα η χρηματοδότηση της σχετικής έρευνας αφορούσε κυρίως τα πεδία θετικών επιστημών, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών, όπου το πρόβλημα είναι εντονότερο. Ωστόσο, σύμφωνα με έρευνα του 2016, στην Ευρώπη στο 60% των πανεπιστημίων και σχολών διοίκησης επιχειρήσεων το ποσοστό των γυναικών στις ανώτερες καθηγητικές βαθμίδες είναι μικρότερο από 30%. Ένα άλλο χαρακτηριστικό τους είναι ότι σε αρκετές σχολές διοίκησης τα μέλη ΔΕΠ μπορεί να προέρχονται από ένα ευρύτατο φάσμα επιστημονικών πεδίων, συμπεριλαμβανομένων των θετικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών επιστημών, πληροφορικής, στατιστικής, μαθηματικών και μηχανικής. Αυτό συνεπάγεται διαφορετικές προσεγγίσεις στην κατανόηση και στις μεθόδους παραγωγής νέας γνώσης, πρακτικές οργανωσιακής κοινωνικοποίησης και απόψεις για το πώς «λειτουργεί» ο κόσμος γύρω μας. Αυτή η ποικιλομορφία δημιουργεί ένα ενδιαφέρον και ιδιαίτερα απαιτητικό περιβάλλον στην προσπάθεια επίτευξης του στόχου της ισότητας.

Ένα σχέδιο υπέρ της ισότητας

Το έργο **Transparent and Resilient Gender Equality through Integrat-**

ed Monitoring Planning and Implementation (TARGETED-MPI) έρχεται να καλύψει το κενό στην έρευνα που αφορά την ισότητα των φύλων στα πανεπιστήμια και στις σχολές διοίκησης επιχειρήσεων στην ΕΕ. Το TARGETED-MPI (H2020-SwafS-09-2018-2019), συντονιστής του οποίου είναι το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο οποίο μετέχουν τα Lancaster University, Stockholm School of Economics, Vrije Universiteit Brussel/Solvay Business School, American University of Beirut και Brunel University London, με επικεφαλής την υπογράφουσα και ερευνητική ομάδα του ΟΠΑ που αποτελείται από την επίκουρη καθηγήτρια **Ειρήνη Νικάνδρου**, την καθηγήτρια **Νάνσυ Πουλιούδη**, τον καθηγητή **Πάνο Τσακλόγλου**, τον Δρα **Χρήστο Τσανό** και τον Δρα **Ιωάννη Χολέζα**, πρόκειται να ερευνήσει τις συνθήκες που ευνοούν την ανισότητα και ακολούθως να σχεδιάσει, υλοποιήσει και αξιολογήσει δράσεις σε καθένα από τα συμμετέχοντα Ιδρύματα, με απώτερους στόχους την προώθηση μιας βιώσιμης κοινοτικής οργάνωσης –απαλλαγμένης από στερεότυπα, προκαταλήψεις και ρόλους που εμποδίζουν τους ανθρώπους να αναπτυχθούν ανάλογα με το ταλέντο τους– και εν τέλει την προώθηση της ισότητας.

Εκπαιδεύοντας «φρουρούς» κυβερνοασφάλειας

Μία ελληνοβρετανική εταιρεία με περισσότερους από 320.000 εγγεγραμμένους χρήστες και 2.000.000 επισκέψεις τον μήνα

του **Νίκου Φουντά**, Head of Operations στη Hack The Box

Με πρωτότυπο διαδικτυακό «παιχνίδι» μοιάζει η πλατφόρμα Hack The Box, που επιτρέπει στους χρήστες να... εκπαιδευτούν ώστε να αποφεύγουν τις κυβερνοεπιθέσεις και τη διαρροή ηλεκτρονικών δεδομένων, οι οποίες αποτελούν τη σύγχρονη «πληγή» στη λειτουργία των επιχειρήσεων παγκοσμίως.

Πρόκειται για το αποτέλεσμα ερευνητικής δουλειάς αποφοίτων του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, που διακρίθηκε το 2019 ως η πιο καινοτόμος νεοφυής εταιρεία κυβερνοασφάλειας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πρόσφατα, μάλιστα, η ελληνοβρετανική startup που εξειδικεύεται σε θέματα ασφαλείας στον κυβερνοχώρο χρηματοδοτήθηκε με 1,3 εκατ. δολάρια (σχεδόν 1,2 εκατ. ευρώ).

Τι ακριβώς όμως κάνει η εταιρεία; Όπως αναφέρουν οι δημιουργοί της, η Hack The Box είναι μία ηλεκτρονική πλατφόρμα για cyber security training που επιτρέπει στους χρήστες να δοκιμάσουν και να επεκτείνουν τις σχετικές τους ικανότητες, καθώς και να ανταλλάξουν ιδέες και μεθοδολογίες με χιλιάδες μέλη ανά τον κόσμο. Εσωματώνοντας στοιχεία gaming και community, παρέχει τη δυνατότητα στον χρήστη να ανταγωνιστεί άλλα μέλη και να παραβιάσει εικονικά εργαστήρια (virtual machines), παίρνοντας πόντους και ανεβαίνοντας στην εσωτερική κατάταξη της Hack The Box, μία κατάταξη που θεωρείται πλέον διεθνώς σημείο αναφοράς για γνώσεις και ικανότητες πάνω σε hacking και cyber security. Βέβαια, στη Hack The Box δεν υπάρχει φόρμα εγγραφής. Κάθε χρήστης καλείται να λύσει μία hacking challenge για να γίνει μέλος. Η πλατφόρμα προσφέρει hacking προκλήσεις και εικονικά

Περισσότερα από 350 πανεπιστήμια και 700 εταιρείες έχουν ήδη εγγραφεί στην πλατφόρμα.

εργαστήρια με διαβαθμισμένη δυσκολία. Κάποια απευθύνονται σε αρχάριους, ενώ άλλα απαιτούν για τη λύση τους ώρες –ή ίσως και μέρες– από μερικούς από τους πιο ικανούς χάκερ στον κόσμο. Οι χρήστες της πλατφόρμας έχουν μία τεράστια γκάμα επιλογών training. Επιπλέον, μπορούν να αναζητήσουν και να βρουν ιδανικές θέσεις εργασίας στον χώρο της κυβερνοασφάλειας σε κορυφαίες εταιρείες του κλάδου παγκοσμίως. Παράλληλα, χρήση της πλατφόρμας κάνουν και οι ίδιες οι εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων Fortune 500 επιχειρήσεων, με στόχο τόσο να εκπαιδεύσουν το προσωπικό τους όσο και να στελεχώσουν τα τμήματά τους με top cyber security talent.

Μέσα σε μόλις τρία χρόνια από την ίδρυσή της η Hack The Box θεωρείται ο «τόπος συνάντησης» όλων των cyber security enthusiasts –από φοιτητές μέχρι έμπειρους επαγγελματίες του χώρου– και η κορυφαία πλατφόρμα εκπαίδευσης παγκοσμίως. Η Hack The Box σήμερα αριθμεί περισσότερους από 320.000 εγγεγραμμένους χρήστες, με 700 νέους χρήστες καθημερινά, και περισσότερες από 2.000.000 επισκέψεις τον μήνα.

Στην πλατφόρμα, εκτός από μεμονωμένα άτομα, μπορούν επίσης να

εγγραφούν οργανισμοί –περισσότερα από 350 πανεπιστήμια και 700 εταιρείες έχουν ήδη εγγραφεί–, δημιουργώντας τα δικά τους training labs ή δημοσιεύοντας θέσεις εργασίας που απευθύνονται σε όσους έχουν κατορθώσει να «σπάσουν» τους τεχνολογικούς γρίφους των συστημάτων της.

Hack The Box
PEN-TESTING LABS

Η Hack The Box, που ιδρύθηκε και εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο, διατηρεί γραφεία στο Λονδίνο και στην Αθήνα. Το 2019 κατάφερε να εξασφαλίσει επένδυση ύψους 1,3 εκατ. δολαρίων από το fund Marathon Venture Capital. Μέσα σε μόλις λίγους μήνες από την αρ-

χική επένδυση και το άνοιγμα των γραφείων σε Αγγλία και Ελλάδα, έχει αυξήσει σημαντικά τα μέλη της πλατφόρμας της, καθώς και το προσωπικό της, απασχολώντας σήμερα περισσότερους από 40 εργαζομένους σε 12 χώρες.

«Η επιλογή του MBA δεν έγινε τυχαία», λέει στην «ΟΠΑ News» ο συνιδρυτής της εταιρείας **Άρης Ζηκόπουλος** σχετικά με τις σπουδές του στο Ίδρυμα. «Είχα ήδη ένα πτυχίο ως ηλεκτρολόγος μηχανικός, ένα μεταπτυχιακό στις τηλεπικοινωνίες και σχεδόν δέκα χρόνια επαγγελματικής εμπειρίας στον χώρο της πληροφορικής. Αυτό που έψαχνα ήταν

ένα πτυχίο που θα με πήγαине πιο κοντά στον κόσμο της επιχειρηματικότητας, χωρίς ταυτόχρονα να χρειαστεί να φύγω από τη χώρα μου και κυρίως χωρίς να σταματήσω την επαγγελματική μου πορεία. Το MBA του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών τα συνδυάζει όλα. Γνώρισα πολύ σημαντικούς καθηγητές, αλλά και συναδέλφους, που ο καθένας είχε κάνει τη δική του διαδρομή και έφερνε ξεχωριστή αξία στο μάθημα, στις εργασίες και στις εκτός πανεπιστημίου συνεντεύξεις. Φιλίες και σχέσεις που έχουν κρατήσει έως σήμερα», καταλήγει.

Πληροφορίες: www.hackthebox.eu

Κοινωνικά υπεύθυνη παρουσία στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη

Ο Όμιλος Aldemar Resorts είναι μία από τις μεγαλύτερες ξενοδοχειακές αλυσίδες στην Ελλάδα, με συνολική δυναμικότητα 3.738 κλινών, 1.100 εργαζομένων και ένα εντυπωσιακό πορτφόλιο 6 πολυτελών ξενοδοχείων και 2 κέντρων θαλασσοθεραπείας σε δύο στρατηγικούς προορισμούς: την Κρήτη και τη δυτική Πελοπόννησο. Με πρόεδρο τον ιδρυτή της εταιρείας Δρα **Νικόλαο Σ. Αγγελόπουλο** και αντιπρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο τον κ. **Αλέξανδρο Αγγελόπουλο**, ο όμιλος παρέχει κάτι παραπάνω από άριστες υπηρεσίες φιλοξενίας. Με 32 χρόνια αδιάκοπης και δυναμικής παρουσίας στον παγκόσμιο τουριστικό χάρτη, προσφέρει ποιότητα ζωής, δημιουργώντας προστιθέμενη αξία και επενδύοντας συνεχώς σε καινοτόμα προϊόντα και νέες ιδέες.

Τα Luxury και τα Beach Resorts ικανοποιούν κάθε προφίλ επισκέπτη και κάθε προσδοκία. Είτε κάποιος προτιμά την αίσθηση του νησιού, και ιδίως της μαγευτικής Κρήτης, είτε προτιμά τον μοναδικό χαρακτήρα της Πελοποννήσου, ο ιδανικός προορισμός βρίσκεται σε ένα από τα ξενοδοχεία 5 αστέρων του ομίλου. Πολυτέλεια, χαλάρωση, ευεξία και

ισορροπία συνθέτουν την εμπειρία στα Aldemar Luxury Resorts. Οι επισκέπτες απολαμβάνουν τη διαμονή τους σε bungalows ή σουίτες, ενώ οι ανθισμένοι κήποι και οι δεκάδες πισίνες του συγκροτήματος δημιουργούν ένα εντυπωσιακό τοπίο αρμονίας.

Η ξεγνοιασιά, η ψυχαγωγία και οι πλούσιες δραστηριότητες για μικρούς και μεγάλους αναμένουν τους επισκέπτες των Aldemar Beach Resorts. Ιδανικά για οικογένειες, με

πολλές δραστηριότητες για ενήλικες ή παιδιά και all inclusive service, παρέχουν όλα όσα χρειάζεται ο σύγχρονος επισκέπτης.

Πάντα πρωτοπόρος, ο όμιλος από το 1997 εισήγαγε τη θαλασσοθεραπεία στον τομέα της ελληνικής φιλοξενίας, ενώ έθεσε σε εφαρμογή και το πρώτο πρόγραμμα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης που παρουσιάστηκε στον κλάδο του τουρισμού.

Παράλληλα, ο όμιλος επιδεικνύει μεγάλο ενδιαφέρον σε θέματα

εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης. Έτσι, το 2018 καθιέρωσε την Aldemar Academy, όπου κάθε χρόνο φιλοξενεί νέους φοιτητές και εργαζομένους για εκπαιδεύσεις που αφορούν τον κλάδο της φιλοξενίας, του βιώσιμου επιχειρηματικού οικοσυστήματος της Ελλάδας.

Τέλος, ο όμιλος συμμετέχει αδιάλειπτα σε δράσεις που στόχο έχουν την προώθηση της Ελλάδας και της εικόνας της στο εξωτερικό, ενώ το 2009 δημιούργησε το Symposium

Greek Gourmet Touring, το πλέον αναγνωρισμένο ως μοναδικό εξαγωγικό όχημα προβολής της Ελλάδας στο παγκόσμιο σκηνικό.

Συνεχίζοντας δυναμικά τη μακρά πορεία του, ο όμιλος έχει πάντα στο επίκεντρο των δράσεών του τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον, επενδύοντας συνεχώς σε καινοτόμες τεχνολογίες που βελτιώνουν την περιβαλλοντική και ενεργειακή απόδοση και επίδοση των ξενοδοχειακών μονάδων του.

Η Aldemar Academy φιλοξενεί νέους φοιτητές για εκπαιδεύσεις που αφορούν τον κλάδο της φιλοξενίας.

Field Trip MBA του ΟΠΑ στην Aldemar Academy

Καθαρισμός ακτής από εθελοντές του ΟΠΑ

Και εκτός Αττικής ανέλαβαν δράση οι φοιτητές του Ιδρύματος

της **Κατερίνας Κονανίδη**, φοιτήτριας Τμήματος Στατιστικής του ΟΠΑ, μέλους της Ομάδας Συντονισμού του AUEB Volunteers

Μεγάλη εθελοντική δράση του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών πραγματοποιήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου της περασμένης χρονιάς στην Ψήφτα Τροιζηνίας, όπου φοιτήτριες και φοιτητές απομάκρυναν 100 κιλά απορριμμάτων από τον σπάνιο υδροβιότοπο. Ο καθαρισμός έγινε σε συνεργασία με τη HELMEPA –την Ελληνική Ένωση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, η οποία με σύμβολο τον γνωστό «Γλάρο» ξεκίνησε το 1983 συντονισμένες εκστρατείες με σκοπό την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού για καθαρές θάλασσες και ακτές– και στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΒΟΡΙΑΣ», το οποίο η HELMEPA υλοποιεί με την υποστήριξη του Κοινοβελούς Ιδρύματος Α. Κ. Λασκαρίδη.

Ευαισθητοποιημένοι γύρω από την περιβαλλοντική κρίση, που αποτελεί ένα από τα κυριότερα προβλήματα της εποχής που διανύουμε, οι εθελοντές του ΟΠΑ ενώθηκαν γύρω από έναν κοινό στόχο: να συμμετάσχουν στον καθαρισμό της παράκτιας περιοχής στην Ψήφτα Τροιζηνίας. Αφού έλαβαν μια σύντομη ενημέρωση-εκπαίδευση σχετικά με τον ορθό τρόπο περισυλλογής και καταγραφής απορριμμάτων, οι εθελοντές χωρίστηκαν σε ομάδες, εξοπλισμένοι με φόρμες καταγραφής, ειδικά γάντια και σακούλες και... ανέλαβαν δράση.

Για τις επόμενες τρεις ώρες η προσήλωσή τους στον κοινό στόχο ήταν αξιοθαύμαστη. Νέες και νέοι που δεν γνωρίζονταν μεταξύ τους, άτομα που συμμετείχαν για πρώτη φορά σε τέτοιου είδους εθελοντική δράση έγιναν μία ενωμένη ομάδα με σκοπό, όταν φύγουν από την παραλία, να την αφήσουν όπως θα έπρεπε να είναι: απαλλαγμένη από πλάστικά και κάθε είδους ανακυκλώσιμα απορρίμματα, τα οποία «ανήκουν»

στους μπλε κάδους και όχι στη θάλασσα. Αποδεικνύοντας ότι ο κοινός στόχος και η συνεργασία αποφέρουν τα καλύτερα αποτελέσματα, περισυνέλεξαν περισσότερα από 100 κιλά απορριμμάτων.

Πώς βίωσαν όμως οι ίδιοι αυτή την εμπειρία;

«Από μικρή ήθελα να συμμετάσχω σε εθελοντικές δράσεις, και το AUEB Volunteers μου έδωσε αυτή την ευκαιρία», λέει στην «ΟΠΑ News» η προπτυχιακή φοιτήτρια **Γεωργία Σταυρίδου**. Και προσθέτει: «Συνεργαστήκαμε ωραία σαν ομάδα, καταλάβαμε τη σημασία του να μην αφήνουμε πίσω μας σκουπίδια όταν φεύγουμε από μια παραλία και μάθαμε από τη HELMEPA χρήσιμα tips για μείωση του αποτυπώματός μας».

«Αναμφίβολα, οι γνώσεις που αποκόμισα από τη δράση είναι πολλές χάρη στη συνεργασία του Προγράμματος με τη HELMEPA, που φρόντισε να μας ενημερώσει για πράγματα όπως το γεγονός ότι πολλὰ από τα απορρίμματα που καταλήγουν στη θάλασσα είναι η αιτία για την εμφάνιση κάποιων θαλάσσιων οργανισμών. Προσωπικά θεωρώ το συνίστημα του να προσφέρεις μοναδικό. Το AUEB Volunteers είναι ένα

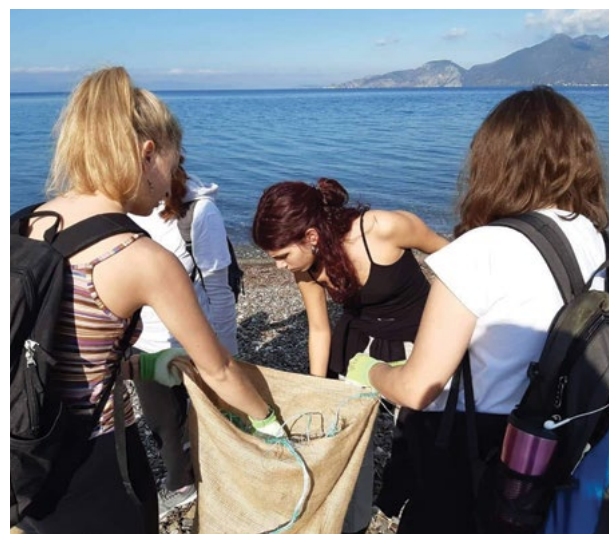
μονοπάτι που οδηγεί στον δρόμο της συνεισφοράς και σε ευχάριστες εξορμήσεις που πολλές φορές αυτή συνδυάζει», αναφέρει με τη σειρά της η **Κατερίνα Καρούση**, φοιτήτρια του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Για πολλούς φοιτητές που δεν γνώριζαν το Πρόγραμμα Εθελοντισμού του ΟΠΑ, ήταν η πρώτη τους δράση. Πλάι στο αίσθημα ικανοποίησης από την εθελοντική προσφορά και την περιβαλλοντική ενημέρωση, ένιωσαν ομαδικότητα, διαδραστικότητα και δημιουργικότητα.

«Τα συναισθήματα ήταν ανάμεικτα. Επικρατούσε η ικανοποίηση, το αίσθημα ολοκλήρωσης, η χαρά. Ήταν μια εμπειρία που άξιζε τον κόπο και τον χρόνο που διέθεσα, και θα την επαναλάμβανα σίγουρα», δηλώνει με ενθουσιασμό η **Καλλιόπη Πήλουρη**, πρωτοετής στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής. «Το AUEB Volunteers είναι η αρχή της πορείας μου ως εθελόντριας», συμπληρώνει. Μέχρι τον επόμενο καθαρισμό ακτής, οι εθελοντές του ΟΠΑ καταλήγουν με το σύνθημα: «Τα σκουπίδια σου στον κάδο και... καθαρίσεις!».

Οι δράσεις εθελοντών του ΟΠΑ για μείωση των απορριμμάτων στο ελληνικό παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον θα συνεχιστούν.

Με 41 startups και 350 υποψηφίους η μεγαλύτερη διαπανεπιστημιακή StartUp Career Day στην Ελλάδα

Συνεργασία τριών πανεπιστημίων και αξιοποίηση της πλούσιας τεχνογνωσίας του ΟΠΑ

των **Εριφίλης Χατζοπούλου** και **Μάνου Σοφικίτη**, στελεχών της Μονάδας Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του ΟΠΑ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε στο Σεράφειο του Δήμου Αθηναίων η StartUp Career Day, που διοργάνωσε η Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας (ΜοΚΕ) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών σε συνεργασία με το CollegeLink, μια νεοφυή επιχείρηση αποφοίτων του ΟΠΑ που ειδικεύεται στην κάλυψη entry level θέσεων εργασίας, τη Μονάδα Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και το Γραφείο Καινοτομίας, Επιχειρηματικότητας και Μεταφοράς Τεχνολογίας ΕΛΚΕ του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εκδήλωση επαφής τελειοφοίτων και αποφοίτων με εκπροσώπους της αγοράς και νεοφυών επιχειρήσεων που γίνεται στην Ελλάδα.

Η ιδέα για την εκδήλωση προέκυψε ως μια προσπάθεια που θα επέτρεπε σε τελειοφοίτους και αποφοίτους ελληνικών Ιδρυμάτων να αποκτήσουν εμπειρία στον κόσμο των startups, συνεισφέροντας έτσι ενεργά στην ανάπτυξη ισχυρών δεσμών μεταξύ των πανεπιστημίων και των νεοφυών επιχειρήσεων. Τα οφέλη της εκδήλωσης δεν περιορίζονται όμως μόνο στα πανεπιστήμια, αλλά αφορούν και τις νεοφυείς επιχειρήσεις μέσω της υποστήριξης που τους παρέχει στην προσέλκυση νέων ταλέντων, μια διαδικασία στην οποία οι νεοφυείς επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα λόγω περιορισμένων πόρων και φήμης σε σχέση με καθιερωμένες εταιρείες.

Έτσι, συνεχίζοντας την παράδοση των προηγούμενων τεσσάρων επιτυχημένων διοργανώσεων του ΟΠΑ, η φετινή διαπανεπιστημιακή εκδήλωση έφερε σε επαφή περισσότερους

Πολλές από τις συμμετέχουσες εταιρείες δραστηριοποιούνται σε μερικούς από τους πλέον αναπτυσσόμενους κλάδους της οικονομίας.

από 350 φοιτητές και αποφοίτους των τριών αυτών ΑΕΙ της Αττικής με 41 από τις πιο δυναμικές νεοφυείς ελληνικές επιχειρήσεις, προκειμένου να γνωριστούν, να συζητήσουν και να διερευνήσουν την πιθανότητα συνεργασίας. Καθώς, μάλιστα, πολλές από τις συμμετέχουσες εταιρείες δραστηριοποιούνται σε μερικούς από τους πλέον υποσχόμενους και αναπτυσσόμενους κλάδους της οικονομίας, κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης δόθηκε η ευκαιρία στους φοιτητές και αποφοίτους να τους γνωρίσουν καλύτερα και να διερευνήσουν την πιθανότητα μιας επιτυχημένης σταδιοδρομίας σε αυτούς, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε στέλεχος μιας από τις εταιρείες που δραστηριοποιείται στον κλάδο της cyber security, όπου η ανεργία είναι σχεδόν 0% παγκοσμίως.

Κατά τη διάρκεια της φετινής διοργάνωσης οι συμμετέχοντες είχαν επίσης την ευκαιρία να λάβουν συμβουλευτική καθοδήγηση σε θέματα σύνταξης του βιογραφικού τους σημειώματος από εξει-

κευμένους συμβούλους των εταιρειών CollegeLink και Career In Progress, ενώ παρακολούθησαν και μια σειρά παράλληλων δράσεων. Συγκεκριμένα:

■ Εκπαιδεύτηκαν σε τεχνικές διαπραγμάτευσης και πειθούς από τους **Γιώργο Τσεκούρα**, **Γιώργο Κούρτη** και **Δημήτρη Καθαβάση** της RoadCube.

■ Συμμετείχαν σε δραστηριότητες συνεργασίας και καλλιέργειας ομαδικού πνεύματος με τη βοήθεια της **Ιουλίας Δεσποινούδη**, Business Consultant & Trainer του Fitland.gr.

■ Ήρθαν σε επαφή με τον μαγευτικό κόσμο των startups μέσα από τα μάτια έμπειρων στελεχών και εξειδικευμένων επαγγελματιών, όπως ο **Σπύρος Αρσένης** (NBG Business Seeds Manager & Startup Ecosystem Strategist), ο **Γιάννης Καλογήρου** (Scientific Director, Innovation & Entrepreneurship Unit, NTUA), ο **Κωνσταντίνος Μαρκάκης** (Talent Acquisition Specialist, Blueground), η **Εβίτα Σολωμού** (Country Manager, Doctoranytime), ο **Κώστας Καραμίτας** (R&D Engineer, Accusonus), ο **Ανδρέας Μπατσής** (Digital Strate-

gist, Linked Business), η **Θεοδώρα Αισώπου** (Director, People & Culture, OKTO), ο **Σωκράτης Χαρίσης** (Co-Founder, Quintessential), ο **Δημήτρης Καθαβάσης** (CEO, RoadCube), αλλά και ο **Γιώργος Παπαδάκης** (καθηγητής στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Οι startups που συμμετείχαν στην εκδήλωση ήταν οι RoadCube (Platinum Sponsor), Workable, Doctoranytime, Blueground, Quintessential, Accusonus, Linked Business, OKTO (Gold Sponsors), Convert Group, InsuranceMarket, Hack the Box, FoodOxys, Bespot, Plum FinTech, Orfium, Keeano, Modulus, Rapidbounce, InAccel, Sentio Solutions, Zone Page, Campeon Gaming Partners, Helvia Technologies, Augmenta Agriculture Technologies PC (Silver Sponsors), ContactPigeon, Giaola, Yuboto, Social, A Bit of Greece, Trust And Use, Eventora, Drope BnB, Enaleia, CYRUS PC, Epignosis, AccessLab (Bronze Sponsors), Soccer Hub, Inagros, Workathlon, Parkingstream, City Hotel 55 (Free Participation).

Ένα βιβλίο για την ιστορία του ΟΠΑ

της **Μαρίας Λιάτσου**

Πώς προκύπτει η ανάγκη ίδρυσης της Ανωτάτης Σχολής Εμπορικών Σπουδών το 1920;

Πώς οργανώνεται το πρωτοποριακό για την εποχή πρόγραμμα οικονομικών και εμπορικών επιστημών του Ιδρύματος, το οποίο καθόρισε την πορεία των οικονομικών σπουδών στην Ελλάδα;

Αυτά είναι από τα πρώτα ερωτήματα στα οποία απαντά το βιβλίο, που πραγματεύεται την εξέλιξη του ΟΠΑ μέσα από τη μελέτη και την αξιοποίηση του ιστορικού του αρχείου, αλληλά και της ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας.

Η μελέτη εστιάζει στην εξέλιξη της δομής, του ανθρώπινου δυναμικού, των επιστημών, της θέσης και του ρόλου του Ιδρύματος στη χώρα.

Συγγραφέας του βιβλίου είναι η διδάκτωρ **Χάιδω Μπάρκουλα**, μέλος Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών και υπεύθυνη αρχειακών συλλογών του Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ. Την επιστημονική επιμέλεια της έκδοσης έχουν η **Ιωάννα-Σαπφώ Πεπελάση**, ομότιμη καθηγήτρια Οικονομικής Ιστορίας του ΟΠΑ, και ο **Βαγγέλης Καραμανωλάκης**, αναπληρωτής καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας, διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ.

Στις σελίδες του ο αναγνώστης θα βρει σπάνιο φωτογραφικό και αρχειακό υλικό.

Ακολουθούν αποσπάσματα του βιβλίου:

«Την περίοδο 1940-1955 στην ΑΣΟΕΕ δίδαξαν συνολικά 23 τακτικοί και έκτακτοι καθηγητές. [...] Το νεοεισερχόμενο διδακτικό δυναμικό της Σχολής είχε σπουδάσει κυρίως στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και είχε μετεκπαιδευτεί σε Πανεπιστήμια της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Αυστρίας και της Ελβετίας. [...]

Ο **Αριστοτέλης Σίδερης**, ο οποίος εκλέχθηκε το 1943 στο αντικείμενο της Ιστορίας των Κοινωνικών και Οικονομικών Θεωριών και του Οικονομικού Βίου, [...] το 1932 διετέλεσε υφυπουργός Οικονομικών, ενώ υπήρξε και διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας (1945-1946). Μία ακόμη emblematicή προσωπικότητα της Σχολής ήταν ο **Στρατής Ανδρεάδης**, διορισμένος στην έδρα του Διοικητικού Δικαίου το 1939. [...] Ο καθηγητής **Μάριος Τσιμάρας**, ο οποίος θεωρείται ο θεμελιωτής στην Ελλάδα του κλάδου της Ιδιωτικής Οικονομίας και Λογιστικής [...] παρουσίασε σημαντική αρθρογραφία και επιστημονική δράση στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μία ακόμη ση-

μαντική προσωπικότητα της Σχολής ήταν ο καθηγητής της Δημόσιας Οικονομίας και Δημοσιονομικής Νομοθεσίας **Αθανάσιος Σμπαρούνης**. [...] Συμμετείχε επίσης, μαζί με τον **Κυριάκο Βαρβαρέσο**, στην επιτροπή Νομισματικής και Δημοσιονομικής Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών στο Μπρέτον Γουντς το 1944. Την ίδια περίοδο εκλέχθηκε και ο **Κυριάκος Σπηλιόπουλος** στην έδρα του Εμπορικού Δικαίου. [...] Σημαντική επιστημονική, πολιτική και κοινωνική δραστηριότητα παρουσιάζει και ο καθηγητής της Πολιτικής Οικονομίας **Πίνδαρος Χριστοδουλόπουλος**, ο οποίος σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και μετεκπαιδεύτηκε στη Γερμανία. [...] Ο **Πίνδαρος Χριστοδουλόπουλος** ήταν από τους ένθερμους υποστηρικτές και συντονιστές των διεργασιών για τον διαχωρισμό των σπουδών στην ΑΣΟΕΕ σε δύο κατευθύνσεις, αρχικά το 1955 στο Δ' έτος σπουδών και αργότερα, το 1963, στο Γ' έτος σπουδών».

Μείνετε συντονισμένοι!

www.aueb.gr/100

Από αριστερά: Ανδρέας Παπανδρέου, Κυριάκος Βαρβαρέσος, Αθανάσιος Σμπαρούνης, Μπρέτον Γουντς, 1944

Φωτογραφία: Ίδρυμα Ανδρέα Γ. Παπανδρέου, agp.archeio.gr

Με την υποστήριξη

ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ
ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

